

Голос України

Влада - Радам!

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 238 (1738) ♦ Субота, 13 грудня 1997 року ♦ Ціна договірна

Олександр Мороз на Одещині

Учора Голова Верховної Ради України Олександр Мороз прибув на Одещину. В ході дводенної робочої поїздки по області він ознайомиться з роботою ряду підприємств і організацій, зустріне з іллічівськими портовиками, громадськістю Болградського та Ренієвського районів, керівниками сільських, селищних рад, установ, організацій та колективних сільськогосподарських підприємств Ізмайльського і Кілійського районів.

Сьогодні у другій половині дня відбудуться зустрічі Голови Верховної Ради України з керівництвом обласної ради та облдержадміністрації, з активом та представниками партій і політичних об'єднань Одещини. Плановано проведення прес-конференції.

Прес-служба Верховної Ради України.

Є кандидати Руху і Компартії

12 грудня на своєму засіданні Центральна виборча комісія прийняла рішення про реєстрацію списків кандидатів у народні депутати України від Компартії та Народного руху. Затверджено також уповноважених цих організацій у ЦВК. Компартія збирала на свою підтримку 610 тисяч, а Рух — більш як 500 тисяч підписів громадян України.

(Закінчення на 2-й стор.).

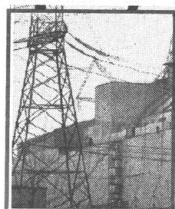
УВАГА, «ГАРЯЧА» ЛІНІЯ!

23 грудня гостем нашої редакції і вашим співрозмовником, шановні читачі, буде заступник Голови Верховної Ради України Віктор Лаврентійович Мусіяка.

«Гарячий» телефон 225-40-25

цього дня до наших послуг з 18.00 до 20.00. Телефонуйте і ви матимете змогу почути відповіді на запитання, що вас хвилюють, безпосередньо від заступника Голови Верховної Ради. Усі запитання і відповіді буде опубліковано в газеті. У вас також є час надіслати запитання письмово на адресу редакції. На конвертах робіть позначку — «гаряча» лінія.

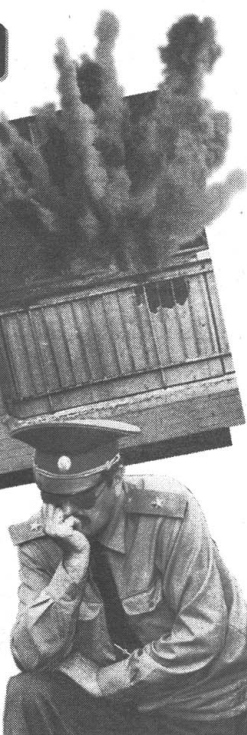
Вексельна «КОЛОДА»

3

Той кілер найчесніших правил,

або Сумна розповідь про криміналізовані Суми

Головному редакторові газети «Голос України» завідувача відділу листів І. Я. Ілляха

Службова записка

За дорученням редакції я поїхав з листом Віктора Над'ярного до м. Суми. Там разом з автором звернення до газети пішов шляхом, яким він тяжко і, головне, безрезультатно крокує з 2 червня 1995 року, тобто відтоді, як, поховавши 15-річного сина, добивається покарання винних у його смерті.

Першим нас прийняв заступник прокурора міста Олександр Жучков. Пізніше Над'ярний зізнався, що так коректно й уважно з ним у тому кабінеті ніколи не розмовляли. Здебільшого О. Жучков його «не помічав». Як і господар кабінету навпроти — прокурор міста Вадим Мартинович.

(Закінчення на 13-й стор.).

Грецька година

У понеділок розпочнеться триденний офіційний візит в Україну Президента Греції Константиноса Стефаніуласа. Відбудуться зустрічі високого гостя з Президентом України Леонідом Кучмою та Головою Верховної Ради Олександром Морозом. Виступить він і в українському парламенті. Грецька делегація відвідає також Одесу та Маріуполь. Передбачено й широку культурну програму, зокрема знайомство з Києво-Печерською лаврою та Софійським музеєм, президент побуває в оперному театрі та музеї «Філікі Етерія» в Олесі, у грецькому селищі Сартана, що неподалік Маріуполя.

(Закінчення на 8-й стор.).

Ан-140 — подарунком пасажиром до Рівне

Авіаційний науково-технічний комплекс (АНТК) імені Антонова (Київ) завершив будівництво другого льотного екземпляра нового пасажирського ближньоміжконтинентального літака Ан-140.

За словами генерального конструктора АНТК імені Антонова Петра Балабуєва, створений новий 52-місний літак перевершує попередній Ан-24 за всіма показниками.

Новий літак відповідає міжнародним вимогам безпеки польоту, надійності, екологічності, повідомляє «Інтерфакс-Україна». Його орієнтовна вартість становить 7 млн. доларів.

«Оризон» в інтер'єрі «Філіпса»

На останньому засіданні Комітету з питань базових галузей та соціально-економічного розвитку регіонів обговорювали конкретні заходи у сфері законодавства для стимулювання виробництва телевізорів в Україні. В ньому взяли участь заступник Голови Верховної Ради Віктор Мусіяка, члени інших комітетів, представники міністерств економіки, фінансів, промислової політики, директор смілянського «Оризону» Володимир Сіренко.

Хоча телевізор, за визначенням Степана Хмари, не належить до стратегічної продукції, зміна тактики України — від лідера в цій галузі до аутсайдера — не може не зачіпати здорових амбіцій вітчизняних товаровиробників. Колись на заводах УРСР випускали близько 75 відсотків усіх телевізорів, що продукувалися в Союзі. Нині Росія і Білорусь зі своїми «ящиками» далеко попереду. В Україні випуск телевізорів порівняно з 1990 роком упав у 86 разів. Чому?

(Закінчення на 2-й стор.).

○ 31 лютого 1998 р. Росія та Україна мають намір торгувати без обкладання імпорту ПДВ.

○ Обсяг технічної допомоги, що нададуть наступного року США Україні, становитиме 225 млн. доларів.

○ За 11 місяців п. р. Митна служба України перерахувала до бюджету 2463 млн. грн.

P.S.

ЕЛЕКТРОКОТЛЫ СЕРИИ Ю-72

ЭЛЕКТРОДНЫЕ, 1-ФАЗНЫЕ, 2,5 КВТ, 3-Х ФАЗНЫЕ, 7,5 КВТ.

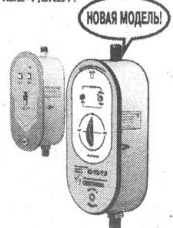
ПОЛНАЯ АВТОМАТИКА ПО ОКТАВА

тел. в г. Киеве 430-10-02; 430-06-36

Представительства в городах:

Житомир	СИГМА	тел. 22-63-64
Ивано-Франковск	СТЕЛТОР	тел. 44-15-23
Київ	КУПАВА	тел. 2-24-23
Кіровоград	С.КОМПЛЕКТ	тел. 23-41-54
Львів	МЕЛИОРАТОР	тел. 3-10-85
Львів	ТЕПРОКОМ	тел. 42-82-48
Львів	ПЛАСТ	тел. 48-37-71
Одеса	ЮЦ	тел. 20-00-15
Одеса	МАКС-СЕРВИС	тел. 4-13-17
Полтава	ТЕХНО-СЕРВИС	тел. 92-40-35
Рівне	ТРИМПЛЕКС	тел. 25-76-22
Харків	АСТА	тел. 4-03-22
Хмельницький	ГАЗДА	тел. 78-43-42
Черкаси	ХОПТЕЛ	тел. 45-01-50
Чернівці	ПРОСТО МАРИЯ	тел. 4-03-22

ищем дилеров!

Милостиня сирітці

10

Офіційно

Постанова Верховної Ради України

Про подання на розгляд Верховної Ради України проекту Державної програми приватизації на 1998 рік

Враховуючи підпорядкованість Фонду державного майна України Верховній Раді України, відповідно до частини першої статті 4 та частини третьої статті 7 Закону України «Про приватизацію державного майна», а також враховуючи терміни розгляду у Верховній Раді України проекту Закону України про державний бюджет України на 1998 рік, Верховна Рада України постановляє:

1. Фонду державного майна України у триденний термін подати до Верховної Ради України проект Закону України про внесення змін до Закону України «Про Державну програму приватизації» (Державну програму приватизації на 1998 рік).

2. Комітеті Верховної Ради України з питань економічної політики та управління народним господарством, Спеціальній контрольній комісії Верховної Ради України з питань приватизації, комітетам Верховної Ради України розглянути поданий Фондом державного майна України проект закону та терміново внести на розгляд Верховної Ради України.

3. У разі невиконання Фондом державного майна України пункту 1 цієї Постанови Спеціальній контрольній комісії Верховної Ради України з питань приватизації провести відповідне розслідування та доповісти Верховній Раді України.

4. Ця Постанова набирає чинності з дня прийняття.

Голова Верховної Ради України
О. МОРОЗ.

Київ, 11 грудня 1997 року.
№ 714/97-ВР.

Постанова Верховної Ради України

Про відхилення проекту Закону України про міжнародні торги (тендер) як способу приватизації державного майна

Верховна Рада України постановляє:

1. Відповідно до пункту 4 розділу XV «Перехідні положення» Конституції України відхилити внесені 18 листопада 1997 року Президентом України проект Закону України про міжнародні торги (тендер) як способу приватизації державного майна.

2. Ця Постанова набирає чинності з дня прийняття.

Голова Верховної Ради України
О. МОРОЗ.

Київ, 11 грудня 1997 року.
№ 717/97-ВР.

Є кандидати
Руху і Компартії

(Початок на 1-й стор.)

Голова ЦВК Михайло Рябеш вручив свідоцтва Петру Симоненку та В'ячеславу Чорновилові про реєстрацію списків кандидатів у народні депутати України.

В. Чорновіл повідомив, що збір підписів триває, і вже більш як мільйон громадян висловилися на підтримку Руху.

Голова ЦВК Михайло Рябеш повідомив, що всім партій і передвиборчих блоків здали всі необхідні документи для реєстрації їх суб'єктами виборчого процесу. Три з них — «Громада», КПУ і Рух — уже зареєстровано, документи решти — Християнсько-демократичної партії, блоку Соціалістичної і Селянської партій, Партії зелених, Народно-демократичної партії і виборчого об'єднання СЛОН, — у роботі.

Володимир КОРОЛЮК.

Відкрито книгу співчуття

Посольство Республіки Куба в Україні у зв'язі зі смертю доктора Карлоса Радаеля Родригеса, який тривалий час на посаді віце-президента Державної ради і Ради міністрів Республіки Куба курирував зв'язи з країнами СНД, повідомляє, що в будинку посольства (пров. Бехтеревський, 5) 15 і 16 грудня з 10.00 до 12.00 і з 14.00 до 16.00 буде відкрито книгу співчуття.

Солодка мрія в явищі ТБ

КОМІТЕТ Верховної Ради з питань законодавчого забезпечення свободи слова та засобів масової інформації на виконання постанови парламенту від 21 листопада 1997 року «Про створення телерадіоорганізації Суспільного мовлення України» провів засідання, присвячене виробленню принципів формування його громадської ради як наглядового органу.

Як зазначив ведучий засідання голова комітету Віктор Понеділко, якщо піти, як передбачено, шляхом забезпечення участі в роботі наглядового органу всіх партій та громадських об'єднань нашої країни (а їх налічується понад 1500), то для їхніх майбутніх засідань доведеться орендувати зал не меншій сесійно-гали. Нині у Верховній Раді представлено 24 партії, і кожна з них претендує на свій телефір.

Власне, останнє найбільше й турбувало учасників засідання, делегатів від партій. І це зрозуміло — попереду вибори. Про свої інтереси не менш зацікавлено говорили й представники «Громадського українського радіо і телебачення (ГУРТ)».

Словом, кожний промовець займав безком-

промисну позицію, і головуючому довелося прийняти рішення про продовження терміну вироблення пропозицій, узагальнити які доручили народному депутату Сергієві Аксененку.

Спробуємо проаналізувати причини, що гальмували реалізацію прийнятого 18 липня 1997 року за законом «Про систему Суспільного телебачення і радіомовлення України». Проблема фінансування нового телебачення пропонується вирішити за рахунок абонентної плати за користування теле- і радіоприймачами. Кілька десятків років тому це практикувалося в Радянському Союзі, але закінчилось тим, що абонентна плата була включена в ціну теле- і радіоприймачів. В очікуванні майбутніх труднощів автори за-

кону заклали в нього статтю 10 «Перехідні положення», якими фінансування Суспільного ТБ і радіо здійснюється з державного бюджету (в першому фінансовому році в перший рік функціонування).

За постановою Верховної Ради України Суспільне телебачення та радіо повинно вийти в ефір на каналах УТ-2 та УР-3 в грудні нинішнього року. Грудень настав. Вимогу постанови не виконали.

Якщо дошукатися джерел ідеї про потребу в Україні саме суспільного телебачення та радіо, то вони в негативному іміджі УТ, що сформувалася в результаті відсутності в нашій державі чіткої політики в розвитку засобів масової інформації. Шалена комерціалізація, ініціатором якої був і залишається міністр інформації Зіновій Кулик та його однодумці, призвела до уніфікації та зниження культурного рівня телепрограм та, зокрема, адже приватний власник прагне охопити якнайбільшу аудиторію глядачів, щоб постійно збільшувати

прибутки від рекламної діяльності. Це змушує його орієнтуватися на найнижчий рівень сприйнятливості, що веде до примітивізації журналістської творчості. До речі, в європейських країнах, зокрема, Франції, Німеччині та інших, держава повертає контроль над телебаченням і радіо. Це зовсім не означає, що втрачають позиції приватники.

Отже, боротьба за теле- і радіофір в Україні напередодні виборів загострилася з кожним днем.

У той час як ідеї претягування каната, — говорить народний депутат, член Комітету з питань законодавчого забезпечення свободи слова та засобів масової інформації Віталій Шевченко, — спритні люди з президентського оточення підготували проект, яким передбачається акціонування основного, першого, каналу УТ. В наших умовах це призведе до втрат і в галузі національної культури, і в розвитку електронних засобів масової інформації.

Віталій АБЛЮЦЬО

«Оризон» в інтер'єрі «Філіпса»

(Початок на 1-й стор.)

На засіданні фахівців — практиків і теоретиків — назвали багато об'єктивних і суб'єктивних причин занепаду галузі, але, навіть дискутуючи на тему: «Хто винен», абсолютно всі погоджувалися, що нині актуальні всі питання: «Що робити? І робити саме на законодавчому рівні, адже досвід тих самих «сестер-слова» довів, що втручання парламентарів докорінно поліпшило ситуацію в телевізійному виробництві.

Законодавчий контекст проблеми, звичайно ж, шов у комплекті з традиційним у таких випадках «підтекстом» — яке стимулювання виробництва без податкових пільг, кредитів і інвестицій! Наприклад, чому б не піти «з телевізором» шляхом «Авто3Ау»? Але «біті» депута-

ти не поділили оптимістичних настрів виробничників і представників міністерства. Нестратегічний галуз сподівалася на податкові пільги та інші «заходи стимулювання» так само неурядово, як нашому «Оризон» поки що «перевантажено» їхній «Філіпс». Завтра побажають «зеленого світла» виробники холодиликів, пральних машин і прасок — також предметів, не зайві в господарстві. Крім того, переконані декотрі з присутніх на засіданні законодавці, що шляхом «Авто3Ау» кваліфікація не треба — це невідомо, куди він заведе, чи до поширення досвіду, чи до «спалаху» професійної «цікавості» прокуратури.

По суті, відкинувши заготовлені пропозиції до «стимулювання», виробничники зізналися, що й не мрія-

ли про «хепі енд», — просто хотіли привернути увагу до своїх проблем, чи й було досягнуто, всі дружно визнали, що піднесли галузь потрібні. Багато хороших і різних телевізорів іміджу України не зашкодило. Для цього Верховна Рада має доручити Кабінету міністрів розробити державну програму виробництва телевізорів (у комплекті) і вже потім обговорити пропозиції урядовців. Звісно, якщо вони не зводитимуться до двох арифметичних дій: множення і ділення.

У телевізійників з'явилися підстави для оптимізму. У перспективі, зрозуміло. Бо поки що проблеми розвитку національних «оризонів», «електронів» та інших розв'язували в кабінеті, прикрашеному «Філіпсом». Працював безоглядно...

Людмила КОХАНЕЦЬ.

Група в режимі

У четвер відбулася зустріч Президента України Леоніда Кучми з заступником голови адміністрації Бориса Ельцина і співголовою україно-російської стратегічної групи Сергієм Ястржембським. Вона працюватиме в режимі «гарячої лінії», з прямим виходом на президентів, заявив під час прес-конференції в Києві у четвер після засідання групи її співголова з української боку заступник секретаря Ради національної безпеки і оборони Олександр Разумков, повідомляє «Інтерфакс-Україна».

За його словами, обидві групи уповноважено напрямом доповідати з найважливіших питань україно-

російських відносин президентам обох країн.

Стратегічна група «триматиме під контролем» важливі проблеми, що їх Борис Ельцин та Леонід Кучма визначили як стратегічні. За словами О. Разумкова, йдеться передусім про зміни торгово-економічних відносин, реалізацію взаїмової президентів про скасування ПДВ, «запуск у роботу» договорів про захист інвестицій, уникнення подвійного оподаткування та інші важливі проекти.

А в суботу в Києві відбувся зустріч експертів України і Росії з обговорення перспектив співробітництва у виробництві літака Ан-70.

Як повідомив журналістам Сергій Ястржембський, найближчим часом у Німеччині відбуватиметься перша міжнародна експертна зустріч зі співробітництва у виробництві Ан-70, до участі в якій Україна та Росія, за його словами, мають прийти «з одностайною позицією». Він наголосив, що проект літака Ан-70 має «двох хрещених батьків і наставників — двох президентів, що започаткували цю ініціативу». За його словами, запорукою успіху вказаного проекту є «не з'ясувати, хто перший сказав «а». У такий спосіб він прокоментував появу в пресі повідомлення про те, що останнім часом Росія бере на себе першу скрипку в проєкті Ан-70.

Новий загін Корпусу Миру США склав присягу Україні

«Буду чесно і належним чином виконувати обов'язки добровольця Корпусу Миру Сполучених Штатів Америки, служити Україні відповідно до своїх здібностей, демонструючи повагу і відданість цьому народові. І нехай допоможе мені Бог». Ці слова урочистого присяги голос повторювали п'ятдесят вісім нових волонтерів, які приїхали зі США у складі Корпусу Миру в Україну, щоб допомогти у становленні і розвитку нашої держави.

Відкриваючи урочисту церемонію складання присяги і посвячення у добровольці Корпусу Миру, його ди-

ректор Ярослав Дуткевич підкреслив, що нині в Україні перебувають понад 400 американських добровольців. Упродовж п'яти років вони працювали й працюють у сімдесяти містах і селищах усіх областей України і в Республіці Крим, передаючи українським колегам свої знання і досвід з економіки, управління, проблем приватизації, викладали англійську мову в середніх школах, вузах країни, на спеціальних семінарах.

Новий загін добровольців Корпусу Миру США вітали керівники міністерств і відомств України, бажали їм плідної праці, особистого щастя.

На знімку: під час прийняття присяги.

Фото Володимира САМОХОДЬКОГО.

ОДНЕ з двох — або ті, хто працює у державних структурах, ще не борюся до своїх посад, унаслідок чого їх запросто можуть обвести наволок пальця новоявлені бізнесмени, або перші й другі об'єдналися задля одної мети — нажитися на бідах держави. Яка з цих двох зіпсована бід держави спробувати розібратися на прикладі Національного диспетчерського центру Міністерства енергетики та електрифікації України, діяльність якого нещодавно перевіряла Рахункова палата Верховної Ради України.

Як відомо, криза платежів та відсутність обігових коштів — це вже достатньо «запущена хвороба», яка вразила майже всю промисловість України. Та чи не найгостріше її відчувають енергетична галузь держави. Відсутність грошей, і в юридичних осіб, їх неспроможність розрахуватися, наприклад, за використану електроенергію, поставили електроенергетику на край пририву. Пошуком з критичної ситуації займалися на найвищому державному рівні. Сконцентровано вивчаючи кожну ланку, так би мовити, став указ Президента України від 16 березня 1995 року «Про заходи щодо нормалізації платіжної дисципліни в народному господарстві України». Пункт 8 цього законодавчого акту зобов'язував Міністерство, Мінпром та Мінуглепроб провести експеримент із залучення посередників до розв'язання питань скорочення суми неплатежів шляхом поступки вимог та переведення боргу. По суті день виходу указу можна вважати відліком моментом початку вексельного обігу в електроенергетиці галузі України.

Сам по собі вексельний обіг нічого поганого не таїть. Його вже давно і успішно використовують у багатьох країнах світу. А в нас він дає можливість за відсутності грошових коштів на рахунок підприємства-енергоспоживача одержувати від них як векселем компенсацію у вигляді продукції. Реалізувавши її за гроші чи послуги, підприємства Міненерго продовжують у цей складний час залишатися «на плаву». Однак, як відомо, буде-яко ідею, навіть найоригінальнішу, можна скомпromетувати зусиллями тих, хто взявся за її виконання. Судячи з усього, саме так сталося і в даному конкретному випадку. Але про все по порядку.

Наступний указ Президента України від 4 квітня 1995 року зобов'язував Міненерго на базі Національного диспетчерського центру (НДЦ) та регіональних диспетчерських центрів і виробничих енергетичних об'єднань створити державне підприємство «Енергоринок». Пройгнорували цю вимогу, міністерство своїм наказом від 30 червня того ж року переклало організацію функціонування «Енергоринок» на НДЦ та його регіональні диспетчерські центри. З того часу Національний диспетчерський центр, не будучи власником виробленої електроенергії, реалізує її. Крім того, на нього покладали всю відповідальність за діяльність операторів енергоринок (а це в основному комерційні структури недержавної форми власності), і з того часу НДЦ виступав юридичною стороною за всіма угодами на постачання електроенергії. Якщо ж врахувати, що через значні неплатежі споживачів кредиторська заборгованість перед постачальниками електроенергії становила на перше липня цього року понад 2,6 мільярда гривень, то НДЦ на сьогодні опинився у ризикованому фінансовому стані. Адає кредитори можуть порушити проти нього справу про банкрутство. Як то кажуть, приклади. Однак результати перевірки цього підрозділу Рахунковою палатою Верховної Ради свідчать, що багатьох негативних наслідків можна було б уникнути. Передусім за умов обмеження діяльності НДЦ чіткими рамками законів та належного контролю з боку відповідних державних органів. Однак цього не сталося. Уже з перших кроків на дилжі вексельного «корабля» почали з'являтися різні «нароєння». Зрештою вони перетворили його на колоду, об яку почала перемітатися економіка держави. Так, у січні минулого року, залучивши акціонерний комерційний банк «Звєз», НДЦ випустив для погашення заборгованості перед АЕС векселів на 520 мільйонів гривень. Ця сума на 87 мільйонів перевищувала консолідовану заборгованість НДЦ перед Держкоматомом. Усього в першому кварталі минулого року було емітовано векселів майже на 900-міль-

йонів гривень. Третина цієї суми не кореспондувалася з погашенням кредиторської заборгованості. Тобто на 300 мільйонів гривень у НДЦ виникли матеріально незабезпечені фінансові зобов'язання. Проте це нікого не насторожило. Навпаки — Міненерго минулого року, порушуючи вимоги законодавства стосовно емісії та обігу, цілеспрямовано вводило в обіг матеріально незабезпечені векселі. А Національний диспетчерський центр почав виступати у ролі комісара, який від свого імені, але за рахунок інших, проводить операції купівлі-продажу. Він став консолідованим боржником перед генеруючими компаніями, а фактичним забезпеченням з емітованих векселів була заборгованість інших учасників оптового ринку. Він почав виконувати функції довірного товариства, не маючи відповідної ліцензії на трасування діяльності. Таким чином, економіка держави стала заручником фінансового посередника в особі НДЦ. А завдяки кільком мільйонним наказам Міненерго векселі НДЦ набули деякою мірою грошової ознаки. Од-

АЕС одержує за вироблену електроенергію векселі, які не оприбутковують та не включає до активних рахунків балансу. Це дає змогу не знижувати дебіторську заборгованість, а також приховувати результати фінансової діяльності. Як наслідок, вона отримує податкові «канікули» на невизначений час. Далі АЕС одержує в комерційному банку, де вона є співзасновником або акціонером, кредит під заставу векселів НДЦ. За цього керівництво обох структур заздалегідь знає, що гроші кредитодавцю повернуто не буде. За рахунок кредиту АЕС фінансує свої потреби. А на день повернення кредиту дає розручення банку на продаж заставлених векселів. Банк реалізує векселі, а одержані кошти спрямовує на погашення кредиту та відсотків по ньому. Вся сума від реалізації та рахується в позичковий рахунок банку. А на рахунок АЕС надходять практично немає, отже немає й перерахунок до бюджету реальних грошей у вигляді податків. А борги станції за податками залишаються незмінними на картотеці банку.

Унаслідок використання векселів замість грошей електроенергетична галузь зазнала значних втрат. Зокрема, ціни на паливо, запчастини, обладнання, за які генеруючі компанії розраховувалися векселями, на 20—25 відсотків вищі від оплат, які здійснюються грошима. Спеціалісти Рахункової палати з'ясували, що лише торік лави переплатили, використовуючи векселі, постачальникам та посередникам 500 мільйонів гривень. Мало того, що це вплинуло на соборність електроенергії, зменшені прибутки генеруючих компаній, але й державний бюджет не одержав з цієї суми ніяких надходжень у вигляді податків. Відбувся перерозподіл прибутків енергетиків на користь різного роду посередників, було створено умови для маніпуляцій та зловживань з фінансовими і товарними ресурсами, штучно підтримувався кризовий стан і в енергетиці, і в економіці держави. Адає дебіторська заборгованість підприємств Міненерго від постачальників векселів з січня минулого року до липня цього року зросла в 1,7 рази і становила 8,2 мільярда гривень, а кредиторська — у 1,8 і сягнула 9,5 мільярда гривень.

Одновременно виник дефіцит власних обігових коштів у сумі півмільярда гривень. Крім того, результати перевірки свідчать, що запровадження векселів сприяло зростанню неплатежів за електроенергію, бартеризації економіки та зменшенню податкових надходжень до бюджету. Кому це вигідно? Передусім тим, хто прагне довести електроенергетику до колапсу, а потім за безцінь скрити її ключові об'єкти.

Ураховуючи, що реалізація векселів здійснювалася в середньому з дисконтом 50 відсотків, підприємства електроенергетики через примусове використання у кредитно-розрахункових відносинах векселів НДЦ, за цим видом кредиту переплатили комерційним структурам минулого року 900 і цього 550 мільйонів гривень. Додаймо до цієї суми ще майже 70 мільйонів несплаченого мита і матимемо навіть за обмеженими оцінками контролює Рахункової палати більш як півтора мільярда гривень, на які зобов'язалися хто загодом, лише не державний бюджет, та ті, хто виробляє електроенергію.

І хоча Рахункова палата інформацію про виявлені порушення в діяльності НДЦ направила в о. Генерального прокурора України для винятку заходів, це не означає, що вищий державний орган фінансово-економічного контролю проти використання векселів. На сьогодні це поки що єдиний реальний «попалак» для підприємств електроенергетики. А сам вексельний обіг — набагато прогресивніша форма, ніж використання такого платіжного документа як «авізо», за яким тягнеться цілий шлейф махінацій і зловживань та абсолютна «непрозорість». Тому Рахункова палата розробила і направила у вищий законодавчий орган держави пропозиції для законодавчого врегулювання зазначеної проблеми. Щоб у майбутньому уникнути такої ситуації не лише в енергетиці, а й в інших галузях народного господарського комплексу.

Відділ інформації та зв'язків з громадськістю Рахункової палати Верховної Ради України.

Вексельна «колода», або Як «рятувальний круг» для економіки чиновники з бізнесменами перетворили у «камінь на шию»

нак, на відміну від кредитно-фінансових установа, векселів розрахунок не контролювали ні Національний банком, ні Мінфінанс, ні Державною комісією з цінних паперів і фондового ринку. За такої ситуації немає нічого дивного в тому, що Рахункова палата виявила цілий букет порушень з обліку та обігу векселів і, як наслідок, отримання не облікованих прибутків комерційними структурами.

Наприклад, кошти населення за електроенергію, які надійшли у відділення Ошадбанку, замість зарахування на транзитні рахунки обласних енергопостачальних компаній, було спрямовано на погашення заборгованості підприємств-суб'єктів вексельних розрахунків. Так, Луганське облуправління Ошадбанку, погасивши векселі Харківської вексельної канти на суму 1,6 мільйона гривень, нарахувало до своїх активів дисконти на суму понад 541 тисячу гривень, що становить 35 відсотків усієї суми. А замість грошей Харківське облуправління, як і його колеги з Полтавської, Сумської областей часто одержувало дисконтні векселі.

Особливих же «успіхів» на вексельному «фронті» досягли Рівненська АЕС та згадуваний уже акціонерний комерційний банк «Звєз». Зокрема, продавши векселі на 50,4 мільйона гривень, Рівненська АЕС мала одержати 21 мільйон гривень, а насправді ця сума становила 14,6 мільйона. Тобто 28,9 відсотка вартості векселів. Зате АКБ «Звєз», користуючись своїм монополістичним становищем уповноваженого банку всіх (окрім Чорнобильської) атомних електростанцій, проводив інкасові операції за договорами-дорученнями, укладеними з АЕС, одержав, як винагороду, більш як 21 мільйон гривень. Її обгрунтованість мала б перевірити державна податкова адміністрація. Названі приклади — не винятки, а закономірність. За час обігу векселів було створено цілу систему використання реальних грошових засобів і ухилення за цього від сплати до бюджету податків. Суть її ось у чому.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про трубопровідний транспорт»

У зв'язку з прийняттям Закону України «Про трубопровідний транспорт» Верховна Рада України постановляє:

1. Внести до деяких законодавчих актів України такі зміни:

1. У Кодексі України про адміністративні правопорушення (Відомості Верховної Ради УРСР, 1984 р., додаток до №51, ст.1122):

статтю 52 після слів «радіоактивними речовинами» доповнити словами «нафтою і нафтопродуктами»;

статтю 71 після слів «транспортних шляхів» доповнити словами «магістральних трубопроводів»;

назву і текст статті 72 після слів «хімічними речовинами» доповнити словами «нафтою і нафтопродуктами».

2. У Законі України «Про охорону навколишнього природного середовища» (Відомості Верховної Ради України, 1991 р., №41, ст.546):

назву та частину першу статті 52 після слів «мінеральних добрив» доповнити словами «нафти і нафтопродуктів»;

пункт «а» частини другої статті 68 після слів «у приховуванні» доповнити словами «випадків аварійного забруднення навколишнього природного середовища».

3. Статтю 37 Закону України «Про транспорт» (Відомості Верховної Ради України, 1994 р., №51, ст.446) викласти у такій редакції:

«Відносини в галузі трубопровідного транспорту регулюються Законом України «Про трубопровідний транспорт» та іншими нормативно-правовими актами України».

4. У пункті 15 Переліку майнових комплексів державних підприємств, організацій, їх структурних підрозділів основного виробництва, приватизація яких не допускається, затвердженого Декретом Кабінету Міністрів України від 31 грудня 1992 року №26-92 «Про перелік майнових комплексів державних підприємств, організацій, їх структурних підрозділів основного виробництва, приватизація або передача в оренду яких не допускається» (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., №11, ст.96) слова «трубопровідний транспорт» замінити словами «магістральний трубопровідний транспорт».

Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України Л.КУЧМА.

м. Київ, 19 листопада 1997 року.
№ 650/97-ВР

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про ратифікацію Конвенції між Урядом України і Урядом Литовської Республіки про уникнення подвійного оподаткування та попередження податкових ухиленнь стосовно податків на дохід і на майно

Верховна Рада України постановляє: Конвенцію між Урядом України та Урядом Литовської Республіки про уникнення подвійного оподаткування та попередження податкових ухиленнь стосовно податків на дохід і на майно, підписану 23 вересня 1996 року у м. Вільнюсі, ратифікувати.

Голова Верховної Ради України О.МОРОЗ.

м. Київ, 9 грудня 1997 року.
№ 704/97-ВР

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про ратифікацію Рамкової конвенції Ради Європи про захист національних меншин

Верховна Рада України постановляє: Рамкову конвенцію Ради Європи про захист національних меншин, підписану від імені України 15 вересня 1995 року в м. Страсбурзі, ратифікувати.

Голова Верховної Ради України О.МОРОЗ.

м. Київ, 9 грудня 1997 року.
№ 703/97-ВР

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про ратифікацію Угоди між Урядом України та Урядом Кортезської Республіки про вільну торгівлю

Верховна Рада України постановляє: Угоду між Урядом України та Урядом Киргизської Республіки про вільну торгівлю, підписану в м. Мінську 26 травня 1995 року, ратифікувати.

Голова Верховної Ради України О.МОРОЗ.

м. Київ, 9 грудня 1997 року.
№ 705/97-ВР

● **Донецьк****Програма порятує від кризи**

Як ми вже повідомляли, у Донецьку проходило візине засідання Кабінету. Предметом обговорення на ньому стала програма економічного і соціального розвитку області на 1998–2000 роки. Більшість передбачених заходів здійснюватиметься за рахунок власних ресурсів підприємств або шляхом залучення інвесторів, у тому числі вітчизняних. Уже нині пильну зацікавленість викликають близько 100 інвестиційних проектів з реконструкції діючих або створення нових виробництв. Обласна влада пропонує створити на Донеччині комплексну територію пріоритетного розвитку із наданням певних податкових пільг як неодмінну умову подолання економічної кризи.

● **Півне****26 чоловік отруїлося хімікатами**

Ще сталося в селищі Клевани Рівненської області. Люди постраждали через порушення правил техніки безпеки, працюючи з отрутохімікатами на приватному тепличному підприємстві «Зоря». Нині вони перебувають в обласній лікарні. Семеро з них — в реанімаційному відділенні, повідомляє «Інтерфакс — Україна».

● **Харків****Цю мало не вкоротила віку шістьом школярам**

Шістьох дітей Новоодоляської школи-інтернату у тяжкому стані було доставлено в реанімаційне відділення райлікарні. З'ясувалося, що діти наїлися всяких порошків, таблеток, що їх покинули на колишньому своєму складі працівники цивільної оборони. На щастя, цього разу обійшлося без жертв. Тим часом цивільна оборона киває на фармацевтів, а фармацевти, зрозуміло, на цивільну оборону. Але достатньо раз глянути на той склад, щоб зрозуміти: така цивільна оборона нас не може врятувати ні від чого. Навпаки — підштовхнути цікавих хлопчиків до загибелі.

● **Сімферополь****Убивство Башмакова розкрито?**

У прес-службі прокуратури Криму підтвердили, що правоохоронні органи встановили замовників убивства відомого та авторитетного в певних колах Віктора Башмакова. Затримано двох підозрюваних. Понад три роки тому, в червні 94-го, на околиці одного із сіл Сімферопольського району В. Башмакова впритул розстріляли вбивці, які промчали повз його іномарку на мотоциклі. Після цього вбивства на півострові розпочалася справжня війна між «братвою», внаслідок чого загинуло чимало «авторитетів». Довго тривало слідство, але правоохоронці вдалося вийти на слід. Подробить прокуратура і міліція не повідомляють, однак обіцяють довго не тримати це в таємниці. Тож, можливо, незабаром ми станемо свідками скандальних викриттів.

Люди і техніка. Хто винен, а хто «стрілочник»?**Сімдесят відсотків авіакатастроф відбуваються з вини людини**

Яна СТАДІЛЬНА, «Голос України»

Весь тиждень інформаційні агентства Росії і України передавали суперечливі версії про причини падіння літака Ан-124 «Руслан» в Іркутську. З проханням прокоментувати трагічну подію 6 грудня журналіст «ІУ» звернувся до людей, у чітких руках штурвала «Руслана» перебуває вже 15 років — льотчикам-випробувачам КБ імені О. Антонова. Кому, як не практикам, краще знати, що могло трапитися на борту того трагічного дня.

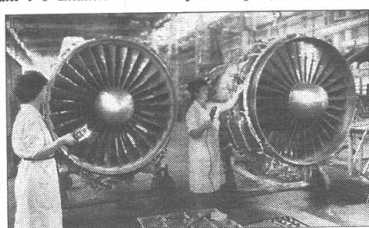
З певних причин мій співрозмовники просили не називати їхніх імен. — Число катастроф, що сталося з нашим «Русланом» до Іркутська, — три, до того ж із них вірогідно слід виключити випадок на випробуваннях у Гостомелі. Адже на випробуваннях (1993 року мова йшла про розширення можливостей літака) будь-що може трапитися, на те вони й є. Захищаються дві: в Ірані і в Італії. Обидві

Щодо іркутської трагедії, то спеціалісти КБ відповідають прямо:

— До з'ясування причин офіційною комісією неетично висловлювати його власні версії. Це непрофесійно. Можна сказати одне: у КБ на моторі не гриміть. Підозрюємо, що причина — це паливо.

Отож, на сьогоднішній день є дві основні версії. Перша — паливо, тобто ймовірність змішування, як результат традиційного слов'янського недбальства, літнього і зимового палива. Друга — відключення двигунів за сигналом бортового комп'ютера.

Е припущення, що в баках знизилася концентрація добавок, які мали б перешкоджати утворенню льоду. Як пояснили спеціалісти, такого просто бути не може, оскільки паливо «Руслана» підігрівалось. Дурнище називали і підняті машини з короткої злітної смуги на форсажі. Єдине, що знайшли підтвердження в анотованні у цій версії, це те, що справді, палива

на систему «Руслана» в разі заміщення палива пошкодження палива в обхід фільтра, при цьому загораються спеціальні індикатори і що за інструкцією зліт при

працюючих сигналах можливий. Чи могла утворитися льодяна пробка, що забила фільтр, яка, за однією з версій, зірвалася і пошкодила механізм розподілу палива? — На це має дати відповідь комісія. Далі розвиває першу або існує окрема друга версія про те, що комп'ютер дав команду на відключення двигунів. — Комп'ютер захищає мотори від руйнування. Якщо мотор «задихається», він йому скидає режим до 0,7, але цілком не зупиняє. Автоматика може відключити двигун за максимальними параметрами, однак для цього потрібна серйозна причина.

Що насправді сталося в Іркутську з «Русланом», можливо, невдовзі стане відомо. А поки не варто будувати іпоіз, адже гарантувати, що авіація стане безпечною, — це абсурд. А над зникненням ризику до мінімуму і прапують у КБ.

На знімку: Запоріжжя, «Мотор-Січ». Контролери ВТК готують зібрані двигуни до випробувань.

Спеціальний кореспондент

«Голосу України»
Володимир ДУПАК
(із Запоріжжя)

У Запоріжжі на цьому тижні відбулася прес-конференція, на якій голова правління ВАТ «Мотор-Січ» В'ячеслав Богуславський заявив, що «спроби нападати, що двигуни за своїм технічним станом призвели до катастрофи в Іркутську — абсурд».

— Розбір всіх авіакатастроф починався... з двигунів, — зазначив на прес-конференції головний конструктор Запорізького машинобудівного конструкторського бюро «Прогрес» Федір Муравченко. — Та в результаті роботи експертних комісій більш як 90 відсотків первинної інформації про причини аварій не підтверджувались. Вірогідність відключення двигунів відносна, навіть двох — мізерна. За нашу практику таких випадків не було. І з технічних, і з конструкторських та технологічних причин. Відключення були тільки за наявності інших загальних чинників, що впливали на роботу двигунів.

І В'ячеслав Богуславський, і Федір Муравченко стверджують, що причина авіакатастрофи пов'язана не з технікою, а з так званним людським чинником — обслуговуванням двигунів на землі. А найімовірніше — із неякісною заправкою літака.

Як повідомляють журналістам, один із чотирьох двигунів цієї машини був практично новий — «налітав» всього 366 годин, а інші три пройшли вже перший ремонт і після нього вони випрацювали по 373, 383 і 288 годин.

— Як уже пишався тим, що наш колектив постійно підвищує вимоги до якості, — зазначив В'ячеслав Богуславський. — Це відомо всім експлуатуючим організаціям.

«Мотор-Січ» сьогодні має єдину на всі країни СНД систему забезпечення якості авіаційних двигунів. Сім років тому було зроблено перші кроки до підготовки, а нині вже і проведено сертифікацію виробів. За результатами перевірок які проводили фахівці фірми «Бюро Вестас», які виконанням моторобудівниками додаткових вимог для сертифіката якості продовжена до 2000 року.

Михайло ВАСИЛАШКО, «Голос України»

Терплячим теж уривається терпець

Протест тижня

Мешканці двотисячного мікрорайону селища заводу ЗБК міста Славуті Хмельницької області у зверненні до Прем'єр-міністра України Валерія Пустошівника та голови облдержадміністрації Євгена Гусятинського оголосили з 10 грудня акт громадянської непокори місцевим та обласним властям.

Вдятих до крайнього заходу славутчан змусив холод у їхніх домівках. Уже протягом чотирьох років потужна котельня заводу ЗБК не опалює свого селища. За цей час робітники зверталися в усі інстанції, однак зрушень ніяких.

Подільський коруптук «Голосу України» спробував з'ясувати ситуацію одразу ж після звернення до газети ініціативної групи. Генеральний директор ВО «Укртрансгазобетон» Геннадій Савесів сказав:

— Коли Славутський завод працював у нормальному режимі, ми опалювали мікрорайон за свої кошти. Тепер грошей на мабут немає.

— Міський голова пропонує передати котельню в комунальну власність, обіцяючи розв'язати проблему...

— Це не нова ідея. Ще торік було прийнято постанову Кабінету про передачу на-

шого об'єкта в комунальну власність. Але згідно із законом до бюджету потрібно відрахувати 30 відсотків вартості. От і застрягла та постанова у Міністерстві фінансів.

— Отже людям і далі мерзнуть?... — А це запитання адресуйте Мінфіну. З представниками заводу, народним депутатом України Миколою Лудченком ми побували в прем'єра з клопотаннями допомогти коштами на придбання мазуту. Він розпорядився виділити з резервного фонду 260 тисяч. Але грошей поки що не дають...

Хмельницька облдержадміністрація не тільки поінформувала про ситуацію, але й активно прагнула допомогти місту. За розушення керівництва області штабом цивільної оборони та з надзвичайних ситуацій ще восени було прокладено теплопостачу від котельні сховищ декрезеру «Естрада» до тепломережі заводу ЗБК. Тепер будь-яка котельня може давати тепло на масив. Тільки б були гроші на мазут. А в обласному бюджеті їх немає.

До слова, Мінфін не відмовляється допомогти. Але після прийняття бюджету-98.

Хмельницька область.

Любов ТАРАН, журналіст

Нашу шкіру оцінили

Оцінка тижня

Уперше на флагиці міжнародної виставки «Лінія шкіри» в італійському місті Болонья майорів державний прапор нашої країни. Сталося це завдяки участі у такому престижному заході акціонерного товариства «ВОЗКО» з Воєнеська Михайла Ісаківського обласної влади — лідера шкіряної промисловості України.

— Про масштаби й значущість цієї виставки говорити хоча б те, що в її роботі брало участь близько 1500 фірм із 50 країн світу. В основному виробники натуральної шкіри й хутра, обладнання і хімічні матеріали для шкіряної промисловості, аксесуарів і компанентів для виробництва взуття та виробів генеральні тереті, — розповів генеральний директор АТ «ВОЗКО» Сергій Кернер. — Наше підприємство показало широкий асортимент шкір для верху взуття, оббивання меблів, виготовлення одягу та галантерейної продукції. Великий інтерес у відвідувачів нашої експозиції викликали такі види

шкіртовару, як «Лада», «Нубук», «Крейзі Хорс», «Флотар» та ін. Проведено переговори з багатьма фірмами з Іспанії, Італії, Чехії, Швеції, Польщі, США, Норвегії, Тунісу про продаж як готової шкіри, так і напівфабрикату.

Виставка допомогла нам знайти й виглядні партнерів із постачання хімічних матеріалів, укладено договори про закупівлю для АТ «ВОЗКО» нового сучасного обладнання, що дозволить істотно поліпшити якість продукції та зекономити енергоресурси.

До речі, АТ «ВОЗКО» на виставі у Болонії було єдиним шкіряним підприємством з усіх країн СНД. Нинішнього року воєнеська шкіра побувала також на дуже престижних міжнародних спеціалізованих виставках у Парижі, Брно, Алма-Аті, Москві, Вільнюсі. І скрізь була гідно оцінена.

Заробили, та не отримали

На пропозицію народних депутатів України публікуємо дані Національного банку про стан заборгованості з виплати заробітної плати загалом по Україні

Затримки виплати заробітної плати по Україні *)

Усього по Україні в тому числі:	(в млн. гривень)	
	на 1 листопада 1997 року Загальна сума заборгован.	на 1 грудня 1997 року Загальна сума заборгован.
За всіма підприємствами і організаціями терміном:	4771.4	4931.1
— до місяця	731.7	753.0
— від 1 до 2 місяців	4039.7	4178.1
— від 2 до 3 місяців	402.7	408.1
— понад 3 місяці	412.5	452.4
	530.2	509.7
	3426.0	3560.9

ЗАТРИМКИ ВИПЛАТИ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ ПО УКРАЇНІ

станом на 6 грудня 1997 року
за всіма організаціями і установами

(млн. грн.)

	Загальна кількість випадків	Загальна сума заборгованості	Прострочена заборгованість у заробітній платі з причин:							
			відсутність коштів на коррахунках банку		відсутність коштів на рахун., підприємств, установ, організацій		відсутність готівки в банках у зв'язку з несвоєчасним заведенням з вини рег. управ. НБУ		Інші причини	
			кількість	сума	кількість	сума	кількість	сума	кількість	сума
Республіка Крим	2170	175.7	0	0.0	2143	175.6	0	0.0	22	0.1
Вінницька	11099	154.4	0	0.0	11099	154.4	0	0.0	0	0.0
Волинська	11658	109.5	0	0.0	11657	109.5	0	0.0	1	0.0
Дніпропетровська	7534	501.0	0	0.0	7561	501.0	0	0.0	23	0.0
Донецька	14556	722.8	0	0.0	14517	722.8	0	0.0	39	0.0
Житомирська	9432	121.2	0	0.0	9429	121.2	0	0.0	3	0.0
Закарпатська	1605	37.2	0	0.0	1605	37.2	0	0.0	0	0.0
Запорізька	5531	207.9	0	0.0	5097	207.5	0	0.0	434	0.4
Івано-Франківська	1890	119.2	0	0.0	1890	119.2	0	0.0	0	0.0
Київська	10745	311.6	0	0.0	8761	306.8	0	0.0	1972	4.7
Кіровоградська	8950	144.9	0	0.0	8950	144.9	0	0.0	0	0.0
Луганська	7066	439.0	0	0.0	6974	438.8	0	0.0	92	0.2
Львівська	15896	214.3	0	0.0	15322	213.9	0	0.0	574	0.4
Миколаївська	3244	131.1	0	0.0	3116	130.2	0	0.0	128	0.9
Одеська	5769	157.2	0	0.0	5454	156.3	0	0.0	315	0.8
Полтавська	2528	143.8	0	0.0	2528	143.8	0	0.0	0	0.0
Рівненська	10023	121.5	0	0.0	10023	121.5	0	0.0	0	0.0
Сумська	1365	152.3	0	0.0	1365	152.3	0	0.0	0	0.0
Тернопільська	1901	116.9	0	0.0	1895	116.9	0	0.0	6	0.1
Харківська	12186	278.4	0	0.0	11976	278.3	0	0.0	210	0.2
Херсонська	6364	115.0	0	0.0	6242	114.9	0	0.0	122	0.1
Хмельницька	10352	142.7	0	0.0	10349	142.7	0	0.0	3	0.0
Черкаська	3467	125.6	0	0.0	3409	125.5	0	0.0	58	0.1
Чернівецька	7811	70.4	0	0.0	7720	70.1	0	0.0	91	0.2
Чернігівська	15973	128.2	0	0.0	15973	128.2	0	0.0	0	0.0
ВСЬОГО	189165	4941.9	12	0.0	185060	4933.5	0	0.0	4093	8.4

*) без урахування виплат зарплати з виручки, розрахунків натурою, нарахованих сум податків, а також інших безготівкових перерахунків заробітної плати.

Ювілей тижня

Молода, юна, хоч їй — 75

Для дорослого читача назва «Перемена» мало про що говорить. Але коли пригадати її стару назву — «Юний лєнінец», то одразу все стане на свої місця. Так, це — перша газета мільйонів українських дітей. Мабуть, пригадали її і ви, а відтак — дитинство, юність, давніх та вірних шкільних друзів, цікаві справи, організатором яких був саме «Юний лєнінец».

75 років (а саме стільки на днях її ювілеюється «Перемена» — газета була справжнім другом, порадником, помічником багатьох хлопчиків і дівчаток.

Перший номер дитячої газети вийшов 15 грудня 1922 року у Харкові під назвою «Юний спартак» піражем 2000 примірників. Її розвозили юним читачам самі діти. Це була перша дитяча газета на території тодішнього СРСР. У лютому 1924-го її перейменували на «Юний лєнінец». Цю назву й понині пам'ятають багато стареньких дідуся і бабусь. Першим читачем «Перемены» вже за 80, а то й більше.

Буйні вітри перебудови в країні не могли не торкнутися й дитячої преси. Відтак, «Юний лєнінец» став «Переменой». Змінилася назва, змінився різко і зміст видання. Але й донині його кредо — служіння дитинству.

У дитячої газети, на відміну від інших, соціальних, видань, є одна й дуже істотна перевага: у будь-якому віці вона залишається молодого. І, як 50—70 літ тому, нею й сьогодні зачитуються юні — хлопчики й дівчатка. А відтак журналісти «Перемены» залишаються теж молодими. Читачі, певно, і не здогадуються, що ця газету творять усього дев'ять журналістів. Вони, звичайно, могли б знайти собі місце у престижних виданнях, де й заробіток набагато солідніший. Дехто так і зробив. Однак більшість має стаж роботи у дитячій пресі 15—20, а то й більше років. Поки в «Перемени» — віку не вийде.

Прем'єра тижня

Ляльковий «Вій» та зелений змії

У СУМСЬКОМУ театрі для дітей та юнацтва вперше в Україні поставлено гоголівського «Віа» як лялькову виставу для дорослих. Наші кореспонденти попросили прокоментувати цю неординарну подію головного режисера Анатолія МАРТІШОВА.

— Дивуєтесь, чому «Вій»? Бо цей твір, як на мене, актуальний і сьогодні. У нашому часі, погодні, присутія жаси чортівня й нечиста сила. Таке враження, що ми перебуваємо у вирі дій невидимих, непрогнозованих сил. Деякі моменти взагалі важко збагнути, осягнути... — Рішення поставити «Віа» з ляльками теж нелего збагнути!

— Можливості ляльок в цьому випадку значно більші, ніж можливості акторів. Адже ляльки можуть по-справжньому літати й робити багато інших трюків, що не під силу навіть кращим акторам. Заслужений художник України Едуард Лєдньов виготовив ляльки, яких нема нде. Акторам Володимир Хорунжому, Семену Немировському, Юрієві Приходьку, Ларисі Лєонідівні та іншим довелося чимало попрацювати, щоб персонажі «Віа» невимішено поведилися — кожен у своєму характері.

— Чому фінал «Віа» у вашій інтерпретації інший, ніж у Гоголя?

— Ми його, так би мовити, осучаснили. Показали, що буває з тими, хто допигається до білої гарячки. Глядачі, на нашу думку, сприймають такий хід з розумінням.

— Нову виставу ви розширюєте глядацьку аудиторію теж?

— Так. Але це й пошук, експеримент. Без цього творче зростання неможливе. Ми ж не бажаємо тупцювати на місці.

Розмовляв
Сергій ПАВЛЕЧКО.

Сумська область.

Продовжуючи розмову. Полеміка тижня

«Аспірин» як дзеркало інтелектуальної власності

У ТРАВНІ цього року підприємство «УПСА медіка Україна» звернулося до Вищого арбітражного суду з позовом про скасування рішення Державного патентного відомства України, яке раніше зареєструвало на ім'я німецької фармацевтичної компанії «Байер» низку торговельних знаків зі словом «аспірин». Приводом послужило офіційне звернення компанії «Байер» до виробників і продавців препаратів з вимогою не використовувати запатентовану марку для позначення своїх продуктів.

Аргументи позивача в цій суперечці були такі: Держпатент взагалі не має права реєструвати «аспірин» як торговельний знак, адже це слово стало загальноживим і означає лише різновид жарознижувального та безпалого лікового препарату. А за українським законодавством і Паризького конвенції про охорону промислової власності правовий захист таким назвам не надається. Проте суд виніс рішення відхиляти підписаний «УПСА медіка Україна» позов. Що відбувається в нас у сфері захисту інтелектуальної власності? — з цим запитаєм ми звернулися до заступника директора Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАНУ, кандидата юридичних наук Володимира НАГРЕБЕЛЬНОГО.

— Останнім часом в Україні відбулася низка судових процесів, пов'язаних з охороною прав на знаки для товарів і послуг. Це справи про торговельні марки сигарет «Пірма», горілки «Столична», аспірин тощо. Власне, йдеться про те, що суспільні відносини, пов'язані з охороною інтелектуальної власності, набувають дедалі більшого значення. Виникнення численних конфліктів у цій сфері, на мій погляд, пов'язано з недосконалістю нашої законодавчої бази. Йдеться про Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг». Тут є два моменти. По-перше, немає повного визначення змісту поняття «товарний знак». По-друге,

нечіткість визначення підстав для відмови в наданні правової охорони товарним знакам. Законодавство повинно містити процедуру проходження реєстрації, її критерії, питання, пов'язані з експертизою. Саме навколо цього й тоється суперечки в залах судів. Але найбільше нарікань викликає законодавча формула того, що права охорона не надається знакам, які не мають розрізняльної здатності, є загальноживими, вказують на вид, якість тощо.

Характерним прикладом цього стала арбітражна справа за позовом компанії «УПСА медіка Україна» до Держпатенту, яка була вирішена на користь компанії «Байер». Під час реєстрації товарного знака Держпатент розглядав ті матеріали, які німецька компанія подавала до відповідного відомства СРСР. Тому, з юридичної точки зору, суд заляд висновок об'єктивного рішення мав би з'ясувати законність цього акта.

Другий нюанс полягає у загальноживності слова «аспірин». Згідно зі статтею 6 Закону України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» це мало стати підставою для відмови у реєстрації. Оскільки законодавці не змогли детально розкрити поняття загальноживності слова, то, на мій погляд, мали б бути проведені відповідні соціологічні опитування. Це є вагомим доказом. Наскільки мені відомо, до суду були надані результати досить ґрунтовних соціологічних досліджень, які свідчили про загальноживність слова «аспірин». Тобто респонденти абсолютно не пов'язували назву препарату з його виробником: «Байер» чи «УПСА». Аспірин виготовлявся в СРСР з 1926 року, та й сьогодні випускається в Україні. Це — один істотний аргумент, який доцільно було прийняти до уваги суду.

Під час розгляду таких складних справ, пов'язаних із захистом інтелектуальної власності, суд повинен запозичити правову грагальну з урахуванням доказів, відповідних нормативних документів, експертизи, соціологічних досліджень. Не зайве проаналізувати й міжнародний досвід. Слово «аспірин» не користується правовим захистом у багатьох країнах, таких, як США, Великобританія, Франція, Японія, Росія. Наше законодавство щодо охорони товарних знаків істотно не відрізняється від законодавства Російської Федерації. Там аспірин виведено з-під патентного захисту.

— Я буду голосувати за того, кого знаю. А за яку партію — їй-Богу, не скажу. Якби вони всі несерйозні, хоча, конечно, треба, щоб хтось відповідав за бардак...

— Бабусю, а Президента Кучму ви шануєте?

— Хороший чоловік, дай Бог здоров'я. Тільки переляканий бікає.

— Чого це переляканий?

— А так, звалилося на нього те президентство. А щоб ти знала, дитино, силуваним конем хліба не доробити...

— Бабю Ганно, а Верховна Рада?

— А що Верховна Рада, човпнуться на одному місці, як телята в загоні...

— Бабусю, а як ви думаєте, там, у Києві, з чого треба починати, щоб вам жилося краще?

— О, дитино, воно ж і курпі поняття — з правління. Така біда в нас із ним: що не поміняють, а ті міністри знов приходять — ні в строй, ні в бой, ні в Красну армію...

— А Горенка ви знаєте?

— А хто його тут не знає? Він такий, де й не поспій, то вродить. Ніхто не скає, а він уже — здрастуйте. Доскільки...

— Вредний?

— А хай би всі такі вредні були в Києві, то й порядок мали б. Гріх на нього

ляньської спілки, — не хочу й говорити про нього.

— Що ж ви не поділили з Божим слугою?

— Ай, не знаю, чий він слуга після всього. Уявляєте, ми стільки цукру «виклали» за церковний паркан, не оторожа, а лялечка. А батюшка нам подякував. Змуснені були люди на Великдень працювати у полі, що зробили, коли весняний день рік тоді, не можна було переривати роботу. А отець дізнався — розсердився на «грішників» і на проповіді «благословив»: «А щоб їм не вродило, якщо на свято роблять...» Як це не вродило? Він думає, що каже? А якби справді не вродило?

— Так у вас же урожай хороший, чого ти вирощуєш, як окрип, — сміється з ображеного «церковю» голови Леонід Васильович. — Іди до батюшки на «мирову».

— Хороший, бо Бог нас зрозумів, а не священника. Вигадав, щоб не вродило...

— Видно, у вас з Богом справжнє взаєморозуміння, якщо у суперечці підтримує «грішних мирян», а не «духовну особу» — не втримуюсь від «хотульського» запитання до Горенка.

— Та з Господом, хвала Йому, без проблем, а ось з Божими слугами інко-

податкової політики бізнесмен не хитруватиме — пропадає. Це ж зрозуміло. Але є певні рамки. Якщо зовсім не платити (а я знаю, про що кажу), даруйте, за рахунок кого утримувати соціальну сферу, витягувати медицину, освіту, культуру? За рахунок самих селянських спілок, бюджетних підприємств? Щоб усе це зрозуміти, треба посилити ось цю проблему. До речі, це один аспект наших непорозуміння: майже всі бартерні операції, які провадяться у районі, йдуть через фірми Львова, Києва, Луцька, інших міст. Здається, нічого поганого, крім одного: якщо цим займалися місцеві підприємці і мали прибуток, податки йшли б у районний бюджет, а не розтікалися по «городам і весям».

Леонід Васильович зізнається, що клопоти про місцевий бюджет не полишають його ні днів, ні вночі: «Нервова система на взводі! Сплю, як зацьп, по 15 хвилин». Здається, район, який виробляє і продає більше, повинен і одержувати більше. Але це теорія. На практиці спрацює інша «політехномія»: з державної казни провінцію фінансувати не поспішають. Щоб уникнути перебоїв у виплаті зарплат і пенсій, кращі підприємства самі фінансують медицину, освіту, культуру,

Богу. А це він чудовий фахівець, агроном. Коли ми разом з головами райдержадміністрації об'їжджали поля області і виникають суперечки в оцінці якості, культури землеробства, завжди прошу арбітрів виступити Горенка. Його слова — неспростовний аргумент для колег...

Прямота красилівського голови не змусила довго чекати: Леонід Васильович не зовсім чомно перервав мову свого начальника:

— До звання подали? Що, вже час на пенсію?

— Ну ось, — розвів руками Євген Якович, — я вам кажу... Горенко є Горенко...

— Леоніде Васильовичу, а що вам самому в собі не подобається?

— Я, нетерплячий, завжди кудись поспішаю і не маю часу на «сповідь», з якими до мене приходять керівники різних підприємств. Мене взагалі дратують зайві «церемонії»: протяжні вітання, незрозумілі прохання, коли щось хочуть, а не знають розрахунків. Я прошу: давайте зразу зі справи, лаконічно і чітко. Можу наговорити грубостей. Виправдовую себе тим, що жодної користі з того не маю. Найбільше ненавиджу в людях підлість і підступність. Головне, цього сам не маю.

— А злопам'ятність? Без вас, розповідають, і гвіздка не можуть забити...

— О, цього я не спростую, але до чого тут злопам'ятність? Я справді прагну знати про кожен «гвіздок» — не для того, щоб його без мене не забули, просто треба знати ситуацію. Керівник без повної інформації — маріонетка. У Леоніда Васильовича — ні відпусток, ні вихідних: працює по 14—16 годин на добу. В незатишних кабінетах (голови ДРА й асоціації) замість сучасного дизайну і килимів — таблиці і діаграми, в сейфі — папки з численними віршиками, схемками і... віршиками. Поезія, музика й гори — три стимули його владного варіанта виживання.

— У мене, по суті, немає особистого життя. Я не створений для родини (дякую дружині, що зрозуміла мене і не намагася перекроїти на інший лад), домашнього господарства, хатньої чоловічої роботи. Життя — тільки там, на роботі, в «зграї». Це недобре, напевно, але я такий: сам по собі. Найвишніше почуваюся в горах — Карпатах.

— І чого виривається на «волю»?

— Знаєте, Екзюпері писав: зовсім не обов'язково бачити і чути близьких і дорогих тобі людей — можна заплющити очі і побачити все, що ти хотів би побачити наяву. Розумієте, гори — це моя найсолідніша ілюзія...

Мені здалося, що не тільки Леонід Васильович кепсько почувався в «зграї»: тій також має бути незатишно в присутності дикуватого, схвилютого на літературні й філософські, незрозумілого й чужого чоловіка, який приймає долі потрапляти номенклатурне крісло.

Леонід Горенко не може спитися, перепочити. Заведений з дитинства бабою Оляною: «Убоєцько, делашо, бери шось робі, налаштований викладати на систематичне прискількиве самодосконалення (він закінчив з відзнакою Київську сільськогосподарську, між іншим, ще той «ходив у диавока» — доставався на «побику» в ріллі Митинці зі столиці на велосипед), навчений мамою, Даркою, думати не про себе — про людей, він, за визначенням поета, живе «не в просторі, а в часі». Важко, заплятаному, невеселому — такому, як є.

— Чи настане колись для вас не люзорне — справжнє розслаблення?

— Настане, неодмінно... Як перейду... у простір: «Умираю в пространстві, живу во времени»...

Історія восьма

Остання. Про точність

На прощання Леонід Васильович дає мені... прогноз погоди на найближчі два тижні, розписаний мало не по годинах. Дош. Мокрий сніг. Потепління.

— Точно так буде?

— Точно.

— Як «часи»?

— О, вам розповіли цю історію. Ні, я не хочу нагадувати того голову колгоспну. Даремно обіщати не буду. Понад усе цінну чесність. «Хай буде слово твоє: так-так, ні-ні, все, що понад те — від лукавого». Тому ще раз повторюю: дош, мокрий сніг, потепління.

... Усе буде точно. Як годинник.

Хмельницька область.

у Печеськах — життя

об'їздитися, совісний чоловік. Як так считаво. По телевізору я всю політику дивлюся — кіна мені не дуже інтереси. Мій покійний чоловік, царство йому небесне, оце рік як помер, поминки були робити, казав: «Ганко, тобі треба не до корови, а в депутати: така пропаганда-агітація дарма в селі пропадає».

— І за що ж ви агітуєте?

— А за розум, дитино, і за роботу. Бо ротація без розуму — діло непутнє, як вода в решеті. А розум без роботи, як ворота без тину: обійця голе записишся.

Школа, не хоче баба Ганна балотуватися в депутати: боїться, що доклучені палачи не справляться з кнопками голосування. Але в березні, якщо доживе, на вибори піде і проголосує за того, хто годиться «і в строй, і в бой». Тут їй ніхто «не указ»: вона ще й сама проведе агітацію за пропагандою...

З усього партійного «асортименту» в районі більш-менш активно діють чотири політичні організації: комуністи, соціалісти, рухівці й кунівці, хоча жодна з них не є тут партією масового типу. Красилівці волюють свої політичні погляди висловлювати в найзручнішому для них поки що статусі — безпартійному.

Історія п'ята

Про «п'яного бога»

Розкішний краєвид подільських сіл довершують бані церков. Там, де боротьба з «опіумом для народу» знищала старовинні храми, нині зводять нові — власними силами місцевих господарств. І православним, і католикам є де помолитися: у храмах людно не лише на великі релігійні свята. Духовні й мирські поведирі намагаються підтримувати одне одного: священники, як і належить, духовно — проповідями-настановами залучаючи «сільських овець» на праведне життя, керівники господарств — також, як належить, не вчать жити, а допомагають матеріально. Інколи не обходиться без курйозів.

— Побили ми з батюшкою горшки, — поскаржився мені голова однієї се-

ли клопотів не бракує. Навіть змуснені — заради самої церкви — втручати в її справи.

«Кадрове питання», на жаль, псує реноме не лише «цисаря». Висвячені «дячки» в рясах мало спільного мають зі справжніми духовними пастирями: вони приходять до храму не для проповіді Божого слова, а для виконання церковних треб, тому в душі залишаються тими, कि були до «легшого хліба».

«Працював священником» один такий «дячок» у Волинській церкві. У параді ніхто не міг перепити свого «отця». Заклавши за комір, він виголосив таку «проповідь», що навіть найбоголюбніші бабусі сльозували, а молоді реготали у святому місці, як на вечорі гумору і сатири. Молодцям було не до сміху, настільки сьому заповідь Божу бажав «підкріпити практикою». Одне слово, не храм, а музей атеїзму. «Держава» робила спроби втрутитися в «життя церкви» — гірші з району просили еспаріох забрати «отця» від гріха поділі, але... Зрештою, «слуга Божий» до того дописав, що «конвертував» за горілку Святе Письмо. А одного разу з посадки прибігли налякани діти:

— Там... Там у кущах п'яний бог лежить. Накрився хрестом й образами і хроще...

Аж тоді забрали з парафії висвяченого п'яничку. Кажуть, він тепер «проповідує» в іншому районі. А в селі ще й досі з гірким сміхом згадують «п'яного бога».

Історія шоста

Про бюджет

Представники місцевого бізнесу (про конфлікт з ними Горенка і йшлося в матеріалі «Вотчина») і досі не задоволені «політикою» районного голови: «Він хоче за наш рахунок поповнити бюджет і тим самим знищити нас, як клас».

Сам Горенко клянеться, що не виношує такі підступні плани:

— Сьогодні кожен має виживати. І підприємств також. Якщо за нинішньої

йдици, по суті, на подвійне оподаткування. Торік перші в країні виступили з ініціативою: за згодою сторін виплачувати пенсії натурою.

— Це ініціатива від безвиході, — не дуже пишався своєю ідеєю в районі. — Господарства не мають можливості погасити гірші заборгованості до Пенсійного фонду, але можуть свій борг конвертувати асортиментом товарів — борошном, крупами, поросятами, зерном, себто всім, що знадобиться пенсіонерам, особливо сільським.

Шоправда, і в даному разі за ініціативу було покрано... ініціаторів: їм почали виділяти менше коштів — самі впровадять і гаразд, треба давати туди, де гірші справи. Довелося Горенкові ставати послом 22 тисяч красилівських пенсіонерів і в Хмельницькому, і в Києві: «Нас зрозуміли, і тепер пенсії видають без особливих затримок»...

Історія сьома

Про життя не в просторі а в часі

Під час зустрічей з багатьма людьми мова незмінно заходила про Леоніда Горенка. Каюся, спочатку я сама не нав'язливо підштовхувала співрозмовників до персоналізації РДА, однак швидко зрозуміла, що й без мого «маневру» його обов'язково згадають добрим чи «незлим» словом. Відчуваюся: він і справді всюдисущий, як і попереджала коштелівська «мажоритаристка». Колишній агроном може несподівано з'явитися не лише на віддаленому полі чи на «гаражному» нині підприємстві — цукровому заводі, а й у дитячому садку чи дільничній лікарні, крізь де виникає запутана проблема.

— У Горенка не голова, а комп'ютер, — не без роздратування прокомментував мені всюдисущість «батька» району керівник однієї селянської спілки: на світанку Леонід Васильович уже побував у його господарстві, причому саме там, куди господар волів би гостей не запрошувати.

— Ви що, до такої міри від нього залежить? — «вколола» я співрозмовника.

Знаєте, він буває дуже гм... в'дливий, але... було б страшно від нього не залежати.

Недавно Леонід Васильович одержав звання заслуженого працівника сільського господарства. Ще до появи президентського указу «таємничо» відзначення мені розсекретив голова Хмельницької облдержадміністрації Євген Гусельников:

— Горенко — непересічна людина. Він, мабуть, більше, ніж треба, каже те, що думає. Не дипломат, одне слово, він, напевно, й самі це помітили. Хоча особисто я радий, що в Леоніда Васильовича є такий «недолік»: у нас нині багато розвелось «дипломатів». Думають одне, кажуть друге, роблять третє. «Незручний» Горенко не такий, слава

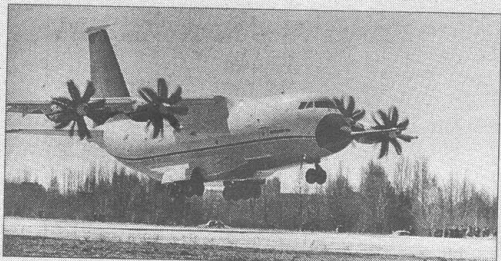
Валентина ПИСАНСЬКА, «Голос України»

3 Парижа через Бонн і Москву до Києва, з'ясується, ближче

На початку грудня у пресі з'явилася інформація: президент Росії Борис Єльцин і федеральний канцлер Гельмут Коль під час неформальної зустрічі досягли домовленості про те, щоб «підключити» до проекту створення українсько-російського військово-транспортного літака Ан-70 Німеччину та Францію. Як було заявлено МЗС України, успішний розвиток проекту можливий, якщо ці домовленості лідерів будуть підтримані бізнесом і втілені в життя, тому що всі домовленості лідерів починають працювати лише тоді, коли до них підключаються гроші. Про участь української сторони сказано ще конкретніше: «... Суть з політичної точки зору — це визнання України технічно розвиненою державою з сучасною

не пам'ятаю жодної зустрічі з фахівцями, на якій обміняли б увагою українське літакостроювання, особливо виробництво двигунів на закордонних підприємстві «Мотор-Січ».

Вони й не приховували: заборони можуть конкурувати із «Снекмою» за всіма параметрами виготовлюваної ними продукції. І тому намагаються встановити контакти для співробітництва. Вже тоді бідкалися: «Мотор-Січ» прагне сама випустити свій «велосипед», не допускаючи нікого — хоч би й багатих і знатних. Президент «Снекми» Ренон Жерар заявив, що політика співробітництва, якою його фірма пропонує, ґрунтується не на імпорті, а на догостроковому партнерстві: разом з українськими виробниками випустити двигуни для

авіаційною промисловістю».

З одного боку, добре, що до нас надійдуть нові технології, які «обміняли» нашу країну протягом останніх 6-7 років, збільшилась кількість робочих місць, а з другого — хто досі сумнівався в тому, що Україна має сучасну авіаційну промисловість?

У цьому зв'язку пригадуємо поїздки до французької авіаційної компанії з випуску авіаційних двигунів «Снекма», яка випускає їх 15 найменувань. Вони піднімають у небо і невеличкі тренувальні літаки, і космічні ракети «Аріан», бойові «Міражі», аеробуси, «Боїнги» й надзвукові пасажирські «Конкорди». «Снекма» ніби забезпечує двигунами 70 відсотків світового авіаційного ринку.

Господарі показали тоді журналістам усе виробництво — від ливарних до складальних цехів, — яке вражало майже космічними розмірами. Але

внутрішнього і світового ринку.

І тому, коли заборони відмовилися, французи до цього поставилися, хоч і не без досади, проте з розумінням: за умов нормального функціонування економіки «Мотор-Січ» здатна самостійно випустити свої двигуни. Тоді Ренон Жерар сказав, що «Снекма» не претендує на головну роль і згодна вивантажити певні обсяги роботи, бути субпідрядником.

Тоді переговори з «Мотор-Січю» не дали результатів. Але, здається, конкурент часу карно не витривав: хіба федеральний канцлер Гельмут Коль під час неформального візиту до Москви не підтвердив цього? Отож і виходить, що з Парижа до Запоріжжя і Києва тепер буде вигідніше добиратися через Бонн і Москву. До речі, одна з експортних модифікацій Ан-70 передбачає, що він літатиме з двигунами, які випускає «Снекма»...

Надія БЕДРИЧУК, «Голос України»

Надія на вагу золота

ПРОБЛЕМА «нацистського золота», так пристрасно обговорювана у світі, досі українці цікавила мало. Все змінилось, коли в Лондоні відбулася міжнародна конференція щодо долі награваного нацистами «нацистського золота» залучено Україну. Більше того, після конференції з'явилася маленька надія, що наші жертви фашизму отримають якусь компенсацію, на котру досі не сподівалися.

Однак усе — по черзі. На початку грудня в британській столиці зібралися представники 43 країн, 6 міжнародних організацій та 4 фінансових установ. Розглядали вони три проблеми. По-перше, доволі 5,5 тонн золота — залишки від 337 тонн награваного нацистами «жовтого металу», яке повертала законним власникам Трестороння комісія у складі Британії, Франції та США, що діє з 1946 року. Друга проблема — реституція, тобто повернення майна, награваного гітлерівцями. І третя — можливість компенсації жертвам фашизму.

Учасники конференції не тішили себе марними сподіваннями і одразу визнали, що поділили 5,5 тонн золота буде непросте. Не можна навіть розділити це багатство на «монетарне» (вивезене золото із централізованих банків країн) та «немонетарне» (награване у громадян). Тим паче, представники США заявили, що мають документи, які підтверджують наміри нацистів залучити сліди викраденого «жовтого металу».

Тоді Британія і США виступили з розумною пропозицією: державам — претендентам на монетарне золото відмовитися від претензій, а знести свою частку до спеціального фонду, гроші якого використовуватимуться для компенсації жертвам фашизму. Ініціатори підтримали Австрія, Люксембург, Аргентина, Хорватія, Польща. Самі Сполучені Штати зробили перший внесок — чотири мільйони доларів і пообіцяли протягом 25 років збільшити цю цифру до 25 мільярдів.

Під час обговорення компенсації жертвам фашизму на нас очікував приємний сюрприз. Представник США Стюарт Ай-

зенштат наголосив, що жертвам Холокосту слід вважати не лише євреїв, а й представників інших національностей. І всі вони потребують допомоги.

Заява ця надзвичайно важлива для України. Як відомо, досі Трестороння комісія з «нацистського золота» розглядала претензії лише п'ятнадцяти держав, серед яких нашої не було. Особливою графою завжди визначалася необхідність компенсації євреям. Спочатку навіть пропонувалося віддати їм залишки золота як найбільш постраждалим від нацизму. Проте, пізніше представники єврейських організацій погодилися, що серед жертв Холокосту не лише євреї. Тож усі мають однакове право на компенсацію.

На лондонській конференції вперше визнано право на компенсацію так званих «поводячих жертв» — насамперед громадян СРСР та країн Східної Європи, які, повернувшись з полону, зазнали переслідувань у себе на батьківщині. Не секрет, що наших колишніх в'язнів концтаборів радянська система часто визнавала «зрадниками батьківщини». Нині справедливість буде відновлено, і ці люди зможуть розраховувати на компенсацію.

Для нас — це маленька перемога. Надія, яка зажеріла на горизонті. Що ж робити далі? Кореспондентів «Г» розмовляв глава делегації, голова українського національного фонду «Воспоминання і примирення» Грош Лущиків.

— У більшості країн, що брали участь у лондонській конференції, створено спеціальні національні комісії, які займаються питаннями «нацистського золота» і компенсації жертвам

фашизму. Таку комісію слід створити і в Україні. У червні 1998 року у Вашингтоні відбудеться наступна конференція, на якій уже конкретно розглядатимуться питання реституції та компенсації нацистським жертвам. І до того часу нам потрібно підготувати документи, що засвідчать збитки, завдані фашистами конкретним українським громадянам. Також слід представити матеріали про нацистські жертви, які потребують компенсації...

Ось тут спробую попередити запитання читачів. Свого часу, як тільки коно «підписали» першу публікацію про «нацистське золото», до редакції почали надходити листи із запитаннями. Чи може претендувати на компенсацію? — цікавилися люди.

На жаль, закону про жертви нацизму в Україні немає. Однак, за словами першого секретаря Управління культурних зв'язків МЗС України Сергія Борщевського, такий документ необхідний, аби нацистські жертви отримали соціально-правовий статус.

Крім того, С. Борщевський вважає, що українські потерпілі від фашизму нині у значно гіршому становищі, ніж такі як громадяни за кордоном. Тому і увазі з боку міжнародної спільноти українцям потрібно більше. Не треба забувати, що наші люди увійшли у війну після голу 1933-го, тоді сталиністських репресій 1937-го. Вони не мали жодних рахунків у швейцарських банках. А нині їхній рівень життя — жалюгідний.

Ось тільки чи дочекаються ці люди заслуженої компенсації? Більш як півстоліття минуло з часу війни: старість, підірване здоров'я зносять ознаки в'язня концтаборів. Коли ж діжде справа до розподілу «жовтих грошей»? На це запитання поки немає точної відповіді. Проте є сподівання, що компенсації не забаряться. У Лондоні наголосувалося: нехай проблеми, пов'язані із війною століття, в цьому ж столітті і закінчаться. Тож чекати доведеться максимум два-три роки.

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ, «Голос України»

Естонський БРИГ підходить до РИГАВЕС

ОТЖЕ, Естонія нагадує прижизню, яку 50 років тискали, і тепер, коли відпустили, її стрибок уверх усе не використати за це п'ятдесятріччя слави. Європейські стандарти позначаються на естонці: обслуговування в ресторанах, архітектурні міст (зокрема, відсутність таких звичних для нас численних комерційних будок) і навіть у ментальності чиновників.

3. Економія та демократія водночас

Як зазначив Март Сийман, прем'єр-міністр, одна з нагальних проблем — перебудова державного апарату з метою зменшення витрат на його утримання. Тобто — це більша економія коштів платників податків. До речі, під час закордонних візитів і президент держави, й інші керівники майже завжди користуються ресивими літаками, як правило — естонської авіакомпанії. Це — економія й демократія водночас, це — ознака ознак європейського духу. А от коли у нас чиновник рангом навіть заступника міністра отримує на поїздки персонального літака, а під час проїзду

столицю високих осіб життя там має замкнуту — це азіатизація, скільки не тишілих б наші державні мужі тут, що хтось дещо назавою Україну «центральноєвропейською державою». Помітно, що, незважаючи на всі заходи, спрямовані, мабуть, на економію безцінного чиновницького часу, ефективності від цього у нашої держави не відчувається, а естонські керівники добре працють і без персональних літаків та інших привілеїв.

Такі сумні думки навіяв чимало порівнянь. А ще Естонія являю пощастило, що у неї є чудовий сусід — Фінляндія. Естонці зазвичай люблять попкувати з фінів: буває, ті приїждять до Талліна не лише за пастирськими дещинами, як для нас, продуктами, а й сходити, скажімо, до перукарні, сауни, почитати у хімічній речі. А потім добряче випити на пороги, що навісиме потихеньку долає 80 кілометрів, які розділяють естонську столицю та Гельсінкі...

Щодо україно-естонських відносин... Я, чесно кажучи, був трохи здивований, коли побачив у таллінській газеті об'яву про продаж українських продуктів. І, як виявилось згодом, даремно: що це стосується продовольства, то ми маємо тут добру репутацію ще з часів Союзу. Особливим поптом користується цукор. Естонський колега розповів,

що цукор в Естонію завозять з України та Німеччини, причому нас навіть трохи докорюють. Але, знаєш, він, люди віддають перевагу саме українському: він краший.

Загалом, інтерес до торгівлі з Україною тут великий, є й можливості тої інтересу задоволення: існує міждержавний договір про вільну торгівлю, тобто товари, вироблені в одній країні, не обкладаються митом при ввозі до іншої. Отож не дивно, що в літаках, які курсують між Талліном та Києвом, практично немає вільних місць: контакти дуже активні. Надзвичайний і Повноважений Посол України в Естонії Олександр Олененко зазначає: не треба комплексувати з того, що Естонія така маленька, а ми такі величезні, тобто держави дуже різні, і про що, мовляв, говорити? Не можна не погодитися, що стосується, наприклад, досвіду реформ, то тут усе навалки — ми маленькі, а Естонія — велика. Оце й має спонукати нас до ще більшого зближення. Поки що, каже наш посол, сюди приїждять і українські політики, і урядовці, і парламентарії — і всі дивуються. Лише, на жаль, дивуються. А непагане було б і попитати.

Редакція висловлює подяку фонду «Демократичні ініціативи» за надану кореспондентів можливість відвідати Естонію.

Анатолій ІВАНЧЕНКО, журналіст

Грецька година

(Початок на 1-й стор.)

Константінос Стефанополусу 71 рік, за фахом він юрист. До обрання на посаду глави держави (у березні 1995 року) посідав різні урядові пости. Найперше, що троху дивує при ознайомленні з «особовою справою» грецького президента, — він не член Всегрецького соціалістичного руху (ПАСОК). Власне, нині Стефанополус безпартичний, і мусить таким бути до закінчення перебування на нинішній посаді. Але до березня 95-го він був членом партії Нова демократія та, згодом, Демократичної партії відновлення. Отож партійне походження грецького президента не відповідає поширеному уявленню про те, що «які керівні греки — від ПАСОКА».

Втім, влади грецьких соціалістів це антропи не применшує, адже згідно з Конституцією президенту у Греції важливо вплину на політичну ситуацію практично не має: не може розпускати уряд чи парламент, накладати вето на ухвалені ним закони чи оголошувати надзвичайний стан. Іншак кажучи, функції президента Греції — переважно представницькі.

Але це не применшує його ролі на міжнародній арені: тут президент Греції — це сама Греція. Він озвучує її проблеми, зовнішньополітичні ініціативи країни, роз'яснює її внутрішні проблеми. Мені довелося бути свідком надзвичайно колоритного виступу Константіноса Стефанополуса перед Парламентською Асамблеєю Ради Європи у квітні. І під час виступу, й під час дебатів грецький президент справив приємне враження своїми ораторськими здібностями та гарячим патріотизмом (а основною темою промови був головний зовнішньополітичний бій Греції — відносини з Туреччиною), спершу досить жорстко «атакував» турецьку політику, а потім вміло витримавши «контратаку» турецьких делегатів.

Щодо майбутнього візиту, то слід зазначити, що супроводжуватиме президента перший заступник міністра закордонних справ Греції Георгіос Панагидіс — син легендарного засновника ПАСОК. Він проведе переговори зі своїм візаві Антоном Бутеємком. А щодо економічної ефективності візиту, то її мають забезпечити зустрічі українських та грецьких підприємців — останній у делегації буде близько двадцяти!

Алла РОМАНЧУК. «Голос України», Юрій ВЕНГЕРЕШ (фото)

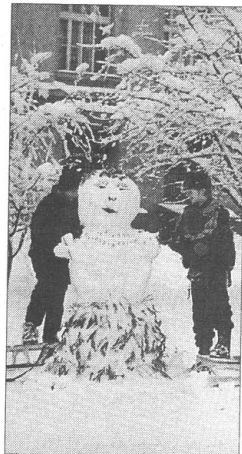
Його зігріють сяйвом білі плечі у білих нетрях пізньої зими

Давнє місто, прихиливши сивого
чуба на пишні горби, нишком радіє
нагоді спочити. Нарешті старий
зможе відкласти скіпетр і, згор-
нувшись клубочком у потертій
матії, як у дитинстві, закури-
тись у м'ялї серцю спогади. Три
довгі місяці, поки на троні посіда-
тиме крижана Цариця, місто
«крутитиме» собі старі затерті
сни, тихо гортаючи жовті сторін-
ки своєї юності...

Звісно, вони зовсім не схожі на
ці сучасні галазливі ролики, з яких
його нинішні амбітні діти вперто
«монтують» стрічку свого і його
життя. Та хай собі метушаться,
клопочуться, чубляться й хоха-
ються. Усе це він вже бачив. Втім,
однаково мусить «йти по етапу»,
ніби вперше, знову і знову пережи-
ваючи разом з ними їхню радість
та печаль, їхні свята й будні...

Під скрипучі на холодних цар-
ських тупельок старий поринає в
казку білої нудьги, ліниво бавить-
ся спокусою удаваного щастя, од-
нак не забуває скося позирати на
свої володіння й підопічних. Пиль-
нує. Чи порядок у місті? Адже як
не-як — столиця!

«Діти вулиці» —
портрет зблизка

Хочу, щоб у мене була мама

НА КИЇВСЬКОМУ вокзалі чекаю приїзду родичів. Попляг, як завжди, записаний. Пудую. Галчак стосує шпатель за рукавом, обертається — дівчатко років 5–6. Облизала зовсім не по сезону — стара овочівна кофтина, перев'язана пуховою хусткою, гумові чобітки, що вже втрапили колір.

— Тьотю, дай копійку!

Дістаю гривню, що миттєво зчезає з моєї руки. Підстрибуючи, мала голосно кричить: «А ось скільки мені дали!» Підбігають її товариші, крутом мене простягують речунами...

Поспідаючи згодом на роботу, гадала, скільки ж їх, цих безпритульних дітлахів. Завернулася до спеціалістів. За інформацією управління у справах сім'ї та молоді, служби у справах неповнолітніх, під час проведення рейдів було виявлено понад 18 тисяч неповнолітніх, з них понад 1664 — безпритульних, 5513 — жебракували, майже 3 тисячі поставлено на облік уперше.

Невидимі мешканці великих міст

За ініціативи ЮНЕСКО та за участю громадських і державних організацій було проведено соціологічне дослідження проблеми «вуличних дітей». Опитування проводили у двох містах — Києві та Одесі. Отож, 54 відсотки «вуличних дітей» — з так званих повних сімей, і лише 8 відсотків сироти. Тільки кожен третій малюк з сім'ї неповної, стільки ж дітей — із багатодітних сімей. Одна з основних причин утечі на вулицю суто сімейна: 38 відсотків нападків вигнали з дому, 15 — втекли самі, 10 — родина проголдувала не в змозі, 6 — зазнали фізичного насильства. За словами керівника проекту «Вуличні діти» Валерія Танцюри, малюта дуже швидко звикають до такого «ступеня свободи». За деякими даними, дитина, котра потрапила на вулицю, проживе всього 30–35 років. Причина — загальна незахищеність.

Заробіток для виживання

...Сергішко і Сашко — братики, їм по 10 та 13 років. «Працюють» на Петрівці. Сашко допомагає продавати квіти, заробляючи 4–5 гривень щоденно. Сергішко просить гроші біля одного з нічних клубів. Дома на хлоп'ят

Христофор ГРУША, журналіст

ШЕСТЕРО РЕВНИВИХ ПРОТИ ОДНОГО

УСТОЛИЧНОМУ видавництві «Вежа» вийшла книга Мирона Черепанина «Музична культура Галичини (друга половина XIX — перша половина XX століття)». Автор присвятив монографію дітям на дружину, і це не виглядає надто сентиментально, адже пан Мирон, пишучи книгу, три роки жив не дома, а в архівах. Пойма першоводець цієї книги, що востаннє подібна книжка з'являлася у нас на початку 60-х. Аж не віриться, що на це спромігся провінціал (пан Мирон очолює музичну кафедру Прикарпатського університету).

Яка німня книга без мецената? Ним став шляхетний чоловік Володимир Кашицький. Його діло сама собою варта цілої книги: був націоналістично-підприємцем, сидів у ГУЛАГу, воював у Червоній Армії й при визволенні Варшави втратив обидві руки. Попри все те, став удатним бізнесменом (польським!), а коли Україна стала самостійною, переїхав сюди і мав добрий бізнес, хоч йому вже 85-й рік пішов!

І яка німня книга без опонентів? Ними стали земляки й колеги автора — шестеро педагогів Львівського вищого

музичного інституту ім. Лисенка. Вони написали в одній газеті сердито статтю під назвою «Музична культура Галичини у кривому дзеркалі» й звинуватили автора у великій кількості «містичних» огрихів та в концептуальній безпомічності. Образжений пан Мирон навіть спересеря написав відкритого листа опонентам: «Вельмишановні колеги! Пересвідчився, що монографія викликала у вас неабиякий інтерес. Це цілком нормально, бо поява нового видання все-таки може зрушити з місця певну інертність до праці.

«чекає» постійно п'яна мати. Зароблене вони їй вже не віддають, витрачають на себе. За словами психолога-консультанта соціальної служби для молоді Тетяни Зайцевської, у кожному районі Києва є угруповання таких дітей, що іноді налічують до 40 чоловік. Найчастіше дітлахи миють автомобілі, охороняють речі на вокзалах, підносять важкі клунки продавцям на базарах, продають старі речі, збирають та заносять пляшки. На запитання про нагальні потреби респонденти в основному перелічували необхідні речі, харчові продукти та ... навчання. Але вчитися часто — густо не мають можливості. Тому кожен п'ятий із опитаних не вміє читати, не знає грамоти і не вміє писати кожен четвертий.

«Рожева обставина» життя

У бесідах з волонтерами респонденти досить часто казали, що єдиний відпочинок від трудних життів — секс. Ї діти, які розпочали статеве життя у п'ять(!) років. Кожен третій з опитаних робить це за платню, заробляючи собі на життя. Колись у Львівській області працювала спецшкола для малолітніх проституток. Уже десять років, як її немає, а проблему досі на розв'язано. Діти хворіють, часто — на венеричні хвороби. Лише кожен десятій опитуваний у разі захворювання лікується, інші — вживають горілку чи влащуються до наркотиків. Респондентам практично нічого не відомо про СНІД.

Захищати безпритульних малюків має держава

72 відсотки опитуваних хочуть змінити своє життя. Третина дітей бачить вихід просто: «щоб була мама». Деякі прагнуть повернутися у батьківську сім'ю, згодом іншу — шляхом усиновлення або створити власну родину. Кожна п'ята дитина мріє про багатство без визначення шляхів його отримання.

27 вересня 1991 року Україна прийняла «Конвенцію про права дитини», стаття 19 якої говорить про зобов'язання держави вживати необхідних заходів щодо охорони дитини від усіх форм фізичного та психічного насильства, образ чи брутального поводження з боку рідних та оточуючих. На жаль, саме приєднання держави до цієї конвенції не є гарантею, що насильство стосовно дітей буде ефективно викоринюватися. Багато роботи виконують державні організації. Приміром, в Україні відкрито 51 притулок для неповнолітніх, необхідні відкрити ще понад 70. За словами першого заступника міністра України у справах сім'ї та молоді Олександра Ситника, плановано організувати роботу притулків у Харкові, де дітей утримуватимуть 3 місяці (нині всього 1 місяць). Для тих, хто не хоче йти до інтернатів, притулків, створюватимуться мобільні пункти для задоволення найнеобхідніших потреб.

На «круглому столі» «Діти вулиць», що проходив нещодавно у Києві, вирішено розробити програму захисту вуличних дітей на державному рівні, а також передати матеріали до Кабінету міністрів. Держава має сьогодні рятувати дітей — своє майбутнє, з тим, щоб надалі було кому її захищати.

Оксана ЧЕХОВСЬКА.

Юліана ШЕВЧУК, «Голос України»

А у кури-чубатури від стегенець крепатура

ПЕРЕКОНУВАТИ сьогодні наших співгромадян, що рожеве імпортне куряче м'ясо гірше за колосоєне вітчизняного бройлера — справа клопітна і невдачна. Але захистити честь рідної квочки і удеганити її їмідж ризикуючи на птахофабриці у Пустомитях, що на Львівщині.

Тамтешнє куряче царство розпочинається з кабінету голови правління ВАТ Анатолія Кожуха. Це своєрідний музей Курки, в експозиції якого — від скляної скульптури несучки на поліції до вітальної поштівки з курчачком на робочому столі. Тут незримі велич вітчизняної квочки переможно тріпочуть крильми, викликаючи на дувель жирні стегенця Буша та польські яйця з підфарбованими жовтками, котрі нині зручно примостилися на прилавках місцевих базарів. І змовницьки мовчать про свої інтенсифікатори й консерванти.

Свого часу господарство, яке веде свою історію з 1964 року, було флагманом радянського птахівництва: численні нагороди, прапори, вожі на ВДНГ. У Пустомитях птахівники бурхливо будувалися, звели дві школи та два дитсадки. Нині все це колишнє багатство лягло немалим тягарем на баланс фабрики.

Птахівництво колись було однією з небагатьох галузей, спроможних зматися із Заходом, — каже Анатолій Кожух. — А тепер Стрийський племрепродуктор, який колись міг давати 15 мільйонів молодняку курей-несучок, — «лежить». Жовківський, який постачав молодняк бройлерів, — теж. Імовірно курчат і комбікорів із закордону. Сьогодні це вигідніше, бо вони, на жаль, дешевші й якісніші, ніж свої. Держава скинула з себе відповідальність і не створила жодних умов для розвитку.

Стали думати-гадати, як запустити грімзкий маховик у інший бік. Півтора року тому створили відкриті акціонерне товариство, а з липня нинішнього року українських кур «засватали» європейці. З того народилися україно-європейське спільне підприємство (окрема структура в системі ВАТ). Розподіл внесків — 50 на 50: ми надаємо цехи, європейці — кошти на курчат, корми й зарплату. Прибуток — напівд. До роботи стали їх 130 чоловік.

І хоч, може, й щемить душа, пустомитівські курки ростуть нечистопородними (шоправа, як запевняє Анатолій Кожух, екологічно чистими).

Величезну нерентабельну котельню тепер збираються продавати, і таким чином сподіваються зрозуміти з боргами за комбікори. Натомість самотужки винайшли новий малогабаритний котел для опалення приміщень.

З Голландії привезли обладнання для розрізання курей на частини (не потребували й у п'ятеро дешевше «секонд-хендом»). І — дайшов стегенця, європапковку, етикетки, картонну тару!

Витіло фабрика видала «на-гора» 300 тонн ніжнього м'яса. Шоправда, прибутки досі ані підрхоували, ані ділили — реалізація шукатимеся. Адже на львівських прилавках стегенця пустомитівського бройлера «тягнуть» 4,20 гривні за кілограм, а «іноземці» — на 30-40 копійок дешевше. Із столичних же магазинів їх не утледити навіть з підзороною трубою. З торшнього жовтня працівникам не платили зарплату і почали їй видавати лише з травня, поки що заморозили попередні борги (правда, запитання про її величину керівник чомусь кмітливо оминув стороною).

Тепер після прийнятого закону про підняття ставок на в'їз не мито на сільськогосподарські товари, що має завдати нищівного удару іноземній продовольчій інтервенції, ніби щось заблитома на видноколі.

— Нещодавно приїздили поляки, — продовжує пан Кожух. — Показували свої перспективи, упаковок, тубоки. А я їм кажу: годе возити нам вашу провізію, глянйте на новий закон. Отож домовилися, що вони дають нам курчат із відстрочкою оплати в 90 днів, і ми відрождуватимемо ще два щези.

Однак, коли щезить «ніжний Буша», чи вистачить вітчизняним квочкам, а особливо їхнім господарям, снаги задовольнити всі апетити нашого населення? Чи доконає крепатура?

На Пустомитівській птахофабрику вже приїздив один дилер із Києва, який запропонував узяти втричі більше курячих стегенць, аніж там можуть виготовити. Як вважає А. Кожух, треба було споконаті дати можливість набрати обертів вітчизняним виробникам, а тоді вже суворо перекрити кордон. Бо діємо за звичним сценарієм: сьогодні на вчора. І де гарантія, що найближчим часом нам не доведеться в своєму аскетичному раціоні забути про порівняно доступний делікатес.

Київ — Пустомити.

Леонід БРОВЧЕНКО, журналіст

Телефони і пейджери держави Іридіум

Систему Іридіум було спроектовано ще у 1987 році інженерами департаменту супутникового зв'язку компанії «Моторола».

Через чотири роки було засновано компанію Іридіум, Інк. Серед засновників консорціуму (а їх більш як півтора десятка) всесвітньо відомі фірми. Є серед них і Державний інститут космосу ім. Хрунічева (Росія).

Цього року на навколосупутницьку орбіту виведено перші 39 супутників Іридіум. Повністю проект стане до ладу у вересні наступного року, користувачі у всьому світі отримають пакет високоякісних телекомунікаційних послуг, що включає безперервний голосовий та пейджинговий зв'язок. Деяко пізніше до них приєднаються факсимільний зв'язок та послуги передачі комп'ютерних даних. Для виведення супутників на орбіту було використано ракети-носії — російська «Протон» (одна ракета виводить на орбіту 7 супутників), американська «Дельта» (5 супутників) і китайська «Великий похід» (2 супутники).

Сьогодні є кілька центрів управління та контролю за супутниками та телекомунікаційною мережею у

космосі. Головний центр розташований у штаті Вірджинія.

Додатково центр отримує інформацію від станцій контролю у Канаді, на Гавайях, а також від мобільної станції в Ірландії.

Як вже було сказано, супутникова система Іридіум сполучається з телекомунікаційними мережами загального користування за допомогою 11-ти наземних станцій-шлюзів. Кожна станція перебуває у власності одного або декількох інвесторів Іридіуму або його філій. Україну і ще 20 європейських країн та Ізраїль обслуговуватиме станція-шлюз, розташована у містечку Фуціно, поблизу Рима (Італія). А от Білорусь, Естонія, Грузія, Казахстан, Латвія, Литва, Молдова, Російська Федерація і Узбекистан — станція-шлюз, що міститься у Москві. На нинішньому етапі першочергове завдання для Іридіуму Комонвельтешенз Німеччина, у сфері послуг якої 22 країни (у тому числі й Україна), — отримання необхідних ліцензій від урядів цих країн. Сьогодні ICG — на різних етапах переговорного процесу з кожною із 22 країн.

Отже, починаючи з вересня 1998 року, назва «Іридіум» означатиме універсальний мобільний зв'язок, що базуватиметься на супутниковій мережі Іридіум та звичайній мережі стільникового мобільного радіозв'язку. Завдяки розумінню (сумісності) Іридіум користуватиметься телефоном у будь-якій країні світу, у пус-

телі, серед океану стане так само просто, як розраховувати за товари за допомогою кредитної картки. Ваш єдиний персональний телефонний номер дозволить з'єднатися з вами у будь-якому кутку планети. Аналогічно ви можете зателефонувати будь-куди, незалежно від того, якою мережею стільникового зв'язку користується — GSM (Європа, Тихоокеанський регіон), IS-41 (Північна Америка, Африка, Росія).

Успадкований розвиток стільникового зв'язку та ринковий попит на більш широкий спектр засобів персонального зв'язку визначатимуть зростаючий попит на послуги Іридіуму. Аналітики стверджують, що до 2002 року кількість абонентів стільникового зв'язку сягне 520 мільйонів. Більш як 42 мільйона з них — ділові люди, котрі подорожують до різних країн світу. Іридіум стане першою в світі компанією, що надасть цим абонентам всесвітнє телефонне покриття та сприятиме їх мобільності завдяки комбінації послуг супутникового, стільникового і пейджингового зв'язку. І все це за допомогою одного телефонного апарату, одного номера і єдиної системи розрахунків. Приміром, якщо мій київський домашній телефон буде елементом Іридіуму, то, подорожуючи Америкою, з Нью-Йорка чи Вашингтона я зможу відповідати всім, хто телефонуватиме мені додому. За наявності, звичайно, мобільника.

Мюнхен — Київ.

Технології

Консорціум Іридіум уже подолав половину шляху до створення універсальної всесвітньої мережі мобільного телекомунікаційного зв'язку

АЧОМУ, власне, до Мюнхена було запрошено саме 66 журналістів? Річ у тім, що супутникова мережа телекомунікаційного зв'язку Іридіум включатиме 66 низькоорбітальних (висота орбіт — 780 км) супутників, закомпонованих між собою із 11-ма наземними станціями-шлюзами, розташованими по всьому світу. Супутники буде розміщено на полярній орбіті так, що один із них завжди знаходитиметься в зоні досяжності користувачів, незалежно від їхнього розташування. Отже, виходячи з кількості супутників, керівництво консорціуму визначило й кількість представників мас-медіа на прес-конференції.

Григор ЧОРНИЙ, журналіст

Білоцерківський Бонд мінняє професію

Фейтлетон

ДАНИЛА БОНДЕНКА, відомого серед агентури далекого зарубіжжя як білоцерківський Бонд, феебешники «узяли» на Красній площі дружній нам країні. Знемаючи восьмий місяць без обіжових коштів, чи то пак заробітної плати, Данило саме продавав променевий лазер у вигляді курльової ручки — крихту інтелектуальної власності білоцерківських учнів.

Про Бонденку ходили легенди. За однією з них він зірвав хід кубинської сафрі, заваливши острів черв підставні фірми «Жотрабадані», «Орбітум» без цукру. За іншою — викрав креслення всюдихода «Джон дір» у Пентагоні. А відтоді як почав прапувати у дружній нам країні, став очима й вухами самого Президента. Низка богатоходових операцій під кодовими назвами «Ваучер», «Тампакс», «Хариз-акція» увійшла в енциклопедію трудивників незримого фронту. «Дахові» Данила задрили провідні розвідницькі центри: він стоїв на одній нозі з урядовцями та законодавцями і тримав у одній руці банківський і резидентський капітал дружньої нам країні. Подіювавши після того, як зазвалили близькуцій компанію його країна підписала міжурядову угоду про вільну торгівлю, на його честь почали випускати тигарки «BOND» і жіночі комбінації «Від Бонденка». А президентської відзнаки — п'ять неоподатковуваних мінімумів доходів громадян — він був удостоєний за викрадення приладу денного бачення, без якого доморослі реформатори з уряду почувалися кротами. Прилад називався «Аналітик». Він легко збалансову-

вав державний бюджет, підказував джерела фінансування його дефіциту, ділив власність стратегічно важливих об'єктів, одне слово, мав неабияку електронну клепку. Данило обесмертив своє ім'я. Відтоді на його батьківщині реформи набули стрункості, розважливості й цілеспрямованості, як того хотіли важкі на підйом чиновники. Ваучеризація, лібералізація, приватизація пройшла не гірше, ніж у дружній нам країні. Інфляцію змінила стагнація. З'ясувалося, однак, якщо не друкувати грошей і не виплачувати їх за красні очі, то це означає взагалі не мати грошей. Почали одне в одного брати в борг: завод — у банку, банк — у вкладників, уряд — у парламенту, парламент — у банку. Захворіло коло взаємної заборгованості так само, як і в дружній нам країні, розчинилося у часі (на довгі роки) і простори (на весьню територію країни). У центр негайно викликали Бонденка: «Що це ти, бісова кров, припхав?»

Білоцерківський Бонд почав клепувати хвилю над електронним мозком.

— Працює бездоганно, може переконається на власні лінизи. А те, що наша промисловість і сільське господарство на ладан дихають, то

це він прорухав. «Аналітик» не видає простих рішень, а лише стратегічні...

— Чому ж полтає за стратегію?

— Безгрозів'я і зоборгованість спонукають керівників підприємств брати кредити під заставу своїх основних фондів, отже, потрапляти у залежність від іноземного капіталу. Це — по-перше. Борги і фізично застаріле обладнання підприємств знецінює його ринкову вартість. Це — по-друге. Отже, якщо тривалий час не підживлювати виробництво грошима, керівники підприємств самі набиватимуться на розпродаж свого майна. Це — по-третє. Воно і тепер по кишені нашим інвесторам. А це означає прихід іноземного капіталу, на що й натякає «Аналітик».

Йому не повірили, списавши усі економічні негаразди останніх років на хибі приладу «Аналітик» виробництва дружньої нам країни. Данило Бонденко потрапив під скорочення штатів і позбувся гарантованої заробітної плати. За півроку поневнірав по світу, нудьгуючи від бездіяльності, він розгизкав свої заощадження в Монте-Карло, залишив коханця нерухомістю на Канарах і відкавав жменю південноафриканських алмазів у фонд збереження генофонду Білої Церкви.

Руки свербили за роботою. Коротко прибрати когось з дороги. Роздобути будь-який документ з грифом «таємно». Принаймні, відлучити спиною «хвоста». З дошкульними думками, що втрачає кваліфікацію, Данило при-

хав до дружньої країни.

— Шпигунські потрібні? — запитав рубу в управлінні Федеральної служби безпеки.

Полковник ФСБ промовисто покрив пальцем біля скроні. Випитовали за двері, щоб, бува, не звибувати ФСБ у шпигунів.

Того ж вечора в підземному перехіді Данило продав якомусь вилупку геодезичний супутниковий приймач.

З'ясувалося, що шпигунська апаратура та амуніція мають неабиякий попит. Абсолютно готують скласти його моноконкуренцію, або готові продавати батьківщині. Очікуючи на покупців, Данило грав на баждо, і на душі ніби веселишало. Шпоранку черговий рекетир брав черв'яче за право торгувати спідним бронешлемом, ціаністим калієм або запальничкою-тоапаратом і реготав за таб-

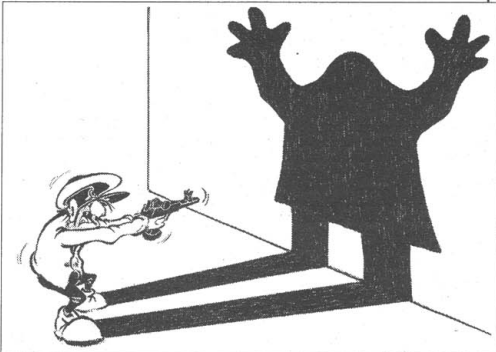
шанобливо віталися, навіть інколи пригодоляли горілкою «від нерезидента».

... Дорогою до ФСБ, притиснутий на задньому сидінні автомобіля двома здорованими, Данило уявляв, як на допиті почнуть з'ясувати його ім'я (Данило чи Джейм) і прізвище (Бонденко чи Бондович).

Навіть не злинувався, коли побачив того самого полковника, який відмовив йому в роботі. Проте щось у ньому змінилося.

— Чому ж ви, ріднесьнічкий, одразу не сказали, що ви Бонденко? — засіяв обличчям. — Та ми вам надамо і роботу, і «тойоту», і гарантовану заробітну плату, і конспіративну квартиру, — все, що забажає.

У кутку кабінету Данило побачив вилупку, якому колись продав супутниковий приймач. Тепер він крутив у

Мал. Сергій ГОРОБЧУК.

лички «Данило Бонденко, екс-резидент вітчизняного товаровиробника». Табличку можна було вже й не ставити, бо його впізнавали, з ним

рука табличку з написом «Річард Біліс, нерезидент, американський інженер». Ні, подумав, рано міняти професію.

Алушта полюбила «міні»

Це чорноморське місто давно вважають одним із найкращих центрів підготовки найсильніших українських спортсменів. Багато з них, добре потренувавшись в Алушті, вирушали на чемпіонати Європи, світу, Олімпійські ігри, де здобували яскраві перемоги і приносили славу нашій молодій державі.

Зрозуміло, що на цьому курорті спорт у великій пошані і серед його населення, і у відпочиваючих. Слід сказати, що останнім часом особливо популярним серед алуштинців став міні-футбол. І насамперед завдяки клубові «Алустон-Відродження» (президент Олександр Литвиненко). Ця команда виступає в першій лізі українського чемпіонату.

Ясно, новачок поки що вчиться у досвідчених суперників. Але учень він дуже сумлінний. І фахівці стверджують, що з часом в Алушті буде міцна команда.

Не дивно, що на перших домашніх матчах місцевих міні-футболістів із дніпропетровським «Металістом» зал на спартаківській базі був заповнений вщерть. Символічний удар по м'ячу зробив заступник голови міськвиконкому Олександр Глобін. Про це розповів нам менеджер клубу Олексій Кибальников.

У першому поєдинку перевага дніпропетровців була надпереконливою — 11:4. А от у другому алуштинці чинили гідний опір і поступилися мінімально — 4:5. Що ж, як то кажуть, за одного битого двох небитих дають. Вирішай, що вже незабаром «Алустон-Відродження» обов'язково здобуде першу в своїй біографії перемогу.

А ще до Дня Збройних сил України в Алушті приурочили міський турнір з міні-футболу. «Алустон», як ви вже здогадалися, виборів перше місце. А його друга команда — «Рігун» була третьою. «Срібним» призером став колектив «Ветеран». Футболісти «Алустон-Відродження» побували в одній із військових частин, вручили подарунки воїнам, влаштували святковий обід.

В. Б.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ, «Голос України»

Вдома — гості, в гостях — господарі

Отака парадоксальна ситуація виникла з нашою національною збіркою з баскетболу. На старті відбіркового турніру чемпіонату Європи вона поступилася влою командам Іспанії та Ізраїлю. А от перший матч на виїзді українці виграли, здолавши збірну Англії — 88:61.

Нічого незвичного не сталося, — каже головний тренер українського колективу Владислав Пустогогаров. — Адже наша команда, вступаючи в новий відбіркового циклу, не була готова до такого відповідального випробування. Зважає, ми зібралися разом лише за тиждень перед поєдинком з іспанцями. До речі, тільки в день того першого матчу мене офіційно призначили головним тренером. Отож, доводилося на ходу надолужувати згання. І вже в другому матчі — проти ізраїльтян — наші баскетболісти діля привабливіше: самовіддано продемонстрували хороші бійські якості. Хоча не все гаразд у нас було з ігровою дисципліною. Особливо це виявилось на останніх хвилинах зустрічі. Спостерігалось чимало необдуманих дій, метушні, поспішних кидків. Утім, наголосую, грали ми не з найгіршими європейськими збірними. Тому трагедії після стартових невдач не робили. Навпаки, настроїлися на серйозну боротьбу. І вже перший виїзд виявився успішним. В Англії команда діяла упевнено, розкуто, з великим бажанням перемогти.

До слів тренера додаю, що дуже неохвотним було судити в київських матчах. Особливо це було помітно у грі з баскетболістами Ізраїлю.

— Ми були гостями на власному майданчику, — поділився тоді зі мною, по гарячих слідах, гравець української збірної і київського «Будівельника» Володимир Холопов. — Стільки сил було віддано грі. І всі наші старання звели нанівець арбітри. Вони чинили просто беззастовно. Бо всі суперечливі моменти вирішували винятково на користь наших супер-

ників. Що ж, недарма кажуть, що з суддями слід серйозно працювати...

Але продовжуємо розмову з паном Пустогогаровим.

— Чому в матчі з ізраїльською командою не грав Вадим Пузірей?

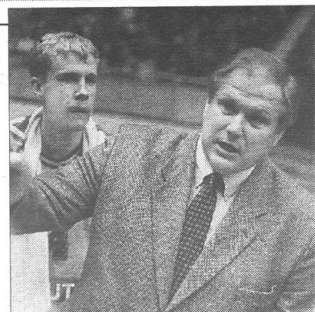
— Дуже розраховували на Вадима: він чудовий виконавець, яскрава особистість. Але відсутність в одесита потрібної фізичної підготовки на той момент і бажання грати в захисті змусили мене обрати саме таке рішення. Однак це не означає, що Пузірей — поза збіркою. В поєдинку з Ізраїлем на його позиції відмінно зіграв Володоло Холопов. Тоді він практично нейтралізував одного з найсильніших гравців Європи — Олега Каташа, котрий в кожній зустрічі забивав по 30 очок. А от з нами — лише сім!

— Скільки часу потрібно для того, щоб команда зігралася і набула необхідних кондицій?

— Я склав програму підготовки і виступів збіркою. Хоча впроваджувати її не так уже й просто. Скажімо, після нашого повернення з Англії кілька українських клубів вирушають на турніри до Об'єднаних Арабських Еміратів. А збірну знову забули. Хто грав у нас оті поїздки? Як на мене, до ОАЕ замість якоїсь клубної команди мала б полетіти збірна України. Її став би у пригоді досвід міжнародних зустрічей на солідному рівні. Звичайно, працюватимемо не покладаючи рук. До мети слід просуватися поступово, віддаючи справі сили, здоров'я, душу. Іншого шляху немає. В команді збиралися досвідчені хлопці, але кожний звик грати у свій баскетбол. Постараєся об'єднати їх спільною ідеєю.

— Владиславе Васильовичу, наявна гостра проблема з центрами. Як збиратися її розв'язувати?

— Гравців цього амплуа ліпших за Олександра Окунського та Григорія Хижняка, на жаль, у нас немає. Працюватимемо з ними. До речі, в поєдинку з англійцями Окунський зіграв чудово. Це один із його найкращих

матчів за збірну. Боротьби під щитом практично не було — така вражаюча була перевага Олександра за підтримки Ігоря Молчанова.

— А новачків залучатимете?

— Відповім банальною фразою: двері до збірної завжди відчинені для тих, хто того вартий. Відбіркового циклу триватиме аж до початку 1999 року. Тому розраховуємо на Олександра Лохманчука, який виступав в Італії. На жаль, він зазнав тяжкої травми. Тому бажалимо Сашкув якнайшвидшого одужання і повернення до нашого колективу. Можливо, і Євген Мурзін — чудовий майстер — набере таку форму, якої сам бажає, і допоможе збірній. Звичайно, хотілося б спробувати й нових кандидатів: Корбальова, Зубрицького, Анненкова, Пашенка, Ботичева та й інших здібних хлопців. У Федерації баскетболу України мені пообіщали надати перерву в чемпіонаті для проведення зборів перед лютневими іграми з командами Данії та Білорусі. До лютого матиму час поспілкуватися з наставниками клубів, щоб створити беззадатний тренерський штаб збірної. Гадаю, що владється вирішити всі організаційні питання. Я вірю в те, що ми вирівняємо становище. Ще не все втрачено. І обов'язково боротимемося за результат...

На знімку: головний тренер збірної країни з баскетболу Владислав Пустогогаров і гравець команди Дмитро Базилевський з «Дніл-Баскет».

Фото Юрія ВЕНТЕРЕША.

Людмила ТКАЧЕНКО, журналістка (з Луганська)

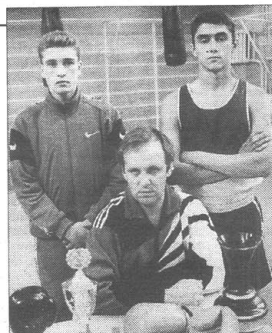
Щегрий урожай

зібрали минулої осені спортсмени Луганського інституту МВС. На чемпіонаті світу із самбо серед поліцейських золоту медаль здобув курсант Сергій Германчик, нагороджений спеціальним призом — «чорним поясом» як найтехнічніший борець турніру. Разом із Сергієм цей та інші успіхи борців вузу по праву відзначають тренери — викладачі кафедри бойової і фізичної підготовки Михайло Подрез та Ігор Сидельников.

Іменинниками почитуються і боксери. Курсант Андрій Цукан, виступаючи у складі збірної країни, виграє турнір у фінському місті Тампере (там загалися представники 28 країн), став майстром спорту міжнародного класу і здобув півкуку на чемпіонат Європи наступного року. Луганчанин на шляху до фіналу переміг боксерів з Угорщини, Данії, Ізраїлю, а в головному двобої взяв гору над поляком Більським.

Порядував досягненнями на рингу і першоруким Олександр Гома, котрий став чемпіоном країни серед юніорів, його нагороджено спеціальним кубком за високу техніку і тактику ведення бою. Сашко міре успішно виступили на чемпіонаті України, який є відбірковою на чемпіонат світу.

Одне слово, кафедра бойової та фізичної підготовки Луганського інституту МВС, очолювана Георгієм Будагіним, заслуговує на найбільшу похвалу. До речі, нещодавно міністр МВС Юрій Кравченко надіслав вітальну телеграму на адресу ректора інституту Едуарда Діпоренка, де відзначено спортсменів вузу.

На знімку: боксери Андрій Цукан (ліворуч) і Олександр Гома з тренером, викладачем кафедри бойової і фізичної підготовки Володимиром Копиловим.

Фото Вадима ЛІСНОГО, ДІНАУ—Укрінформ.

Іван ОЗЕРЧУК, журналіст

Ризький тиждень у Києві

Нагадаємо, що почався він ще минулої суботи, коли київський «Сокол» у рамках чемпіонату Східно-Європейської хокейної ліги здобув красиву перемогу над клубом «Юніорс-Ессеміка» — 4:1. Шоправда, наступного дня рижани взяли реванш — 2:1. Але в ті самі дні інший київський колектив «Крижанка» переграв клуб «Рига» — 4:1 та 5:4.

А потім українські команди обмінялися суперниками. «Сокол» двічі упевнено здолав «Ри-

гу» — 3:0 (Марковський, Синьков, Овчинников) та 4:1 (Зиневич — дві, Свобода, Марковський — Романов). Гідно зіграла й «Крижанка», яка в першому матчі взяла гору над «Юніорс» — 3:0 (Реуга, Архипенко, Можейко). У другому сильнішими були гості — 7:0.

Отже, рахунок цього своєрідного матчу України — Латвія — 6:2! Третій представник Києва у СЕХЛ — «Беркут ППО» поділив очки у двобої з міньським «Тіалі» на його майданчику: 1:3 і 4:2.

Турнірне становище в чемпіонаті СЕХЛ тепер таке:

«Сокол» (Поліно) — 49 очок, «Німан» (Гродно) — 43, «Полімір» (Новополоцьк) — 38, «Юніорс» (Рига) — 37, «Тіалі» (Мінськ) — 31, «Юніст» (Мінськ) — 27, «Беркут ППО» (Київ) — 20, «Рига» — 11, «Крижанка» (Київ) — 10, «Енергія» (Електрнай) — 10.

Наступний тур обіцяє захопливу боротьбу: 16 і 17 грудня «Сокол» у Палаци спорту (початок матчів о 18.30) прийматиме свого переслідувача «Німана».

Нас «кинули» до третьої корзини

Збірну України з футболу «прилаштували» до третьої групи команд, які візьмуть участь у жеребкуванні відбіркового турніру чемпіонату Європи-2000, яке відбудеться в січні наступного року.

До першої групи увійшли збірні Німеччини, Англії, Іспанії, Румунії, Югославії, Норвегії, Італії, Шотландії та Росії.

Формула відбору — знайома. Таку застосовували у відбірковому циклі чемпіонату світу-98 в європейській зоні, коли 49 команд склали чотири групи по шість збірок і п'ять — по п'ять. Переможці груп, а також найкраща команда з тих, що посідають другі місця, отримають путівку до фінального турніру. А потім до них приєднаються чотири переможці стикових поєдинків. Збільшено від відбіркової «м'ясорубки», за традицією, господарів фінальної частини. Цього разу їх два — збірні Бельгії та Нідерландів. Нагадаємо, що фінал Євро-2000 відбудеться на території одразу двох країн.

До другої дев'яти увійшли: Франція, Болгарія, Данія, Хорватія, Португалія, Австрія, Чехія, Туреччина та Греція, до третьої — Ірландія, Швейцарія, Швеція, УКРАЇНА, Литва, Словаччина, Фінляндія, Ізраїль, Грузія. До четвертої корзини потрапили збірні Польщі, Угорщини, Північної Ірландії, Боснії, Латвії, Македонії, Кіпру, Уельсу та Ісландії.

У зв'язку з цим постає кілька запитань. Чому нас «кинули» до третьої корзини? За які заслуги росіян, які в останньому відбірковому циклі чемпіонату світу посіли таке саме місце, включено до сітної групи команди. Можливо, брали до уваги результати попереднього європейського чемпіонату. Тоді чому ніс-чемпіони континенту — чехи — опинилися в другій групі? Наразі, чому в цій самій компанії з ними ми пообіщали португальців, яких українські футболісти випередили у груповому турнірі світового чемпіонату? Можна ставити запитання ще і ще. Але в «чорних капелюхах» з УЄФА, либонь, відповіді заготовлені заздалегідь...

В. Б.

Перший рекорд Нагано

Рекордна кількість спортсменів — понад 2000 — збираються взяти участь у зимових Іграх-98, що пройдуть з 7 по 22 лютого в Нагано (Японія). Досі рекорд за кількістю спортсменів-олімпійців — 1801 — належав іграм-92 в Альбервілі (Франція). У норвезькому Лілхаммері в 1994 році олімпіада зібрала 1739 атлетів.

Організатори ігор розраховують також, що буде побито рекорд і з числа країн-учасниць, установленим у Лілхаммері: туди приїхало 67 національних команд. Правда, приймання офіційних заявок в Нагано завершено, але якщо вони надходять, то їх тактично розглянуть.

На Іграх-98 дебютують три нові види спорту — жіночий хокей, керлінг і сноубординг.

Анатомія листа

Іван ІЛІЯШ, «Голос України»

Той кілер найчесніших правил,

або Сумна розповів
про криміналізовані
Суми

(Початок на 1-й стор.)

Бесіда з ним була тривала, але порожня. Автор десятків скарг на ім'я Мартинюка та його численних начальників в обласній та Генеральній прокуратурі так і не дізнався, чому жодного разу протягом двох з лишком років (навіть у дні прийому!) не потрапив до Мартинюка; чому кожного разу, коли Над'ярний опротестовував постанову слідчого Миколи Литовки, слідство знову й знову доручало саме йому, Литовці?..

Відповіді на численні запитання ми не отримали і від обласного прокурора Віктора Сухоногова. Нас до нього не пустили.

Про ці та інші дії силових структур розповів — у підготовлений мною статті (подастесь).

Прошу вас після її публікації посприяти в організації зустрічі з в. о. Генерального прокурора, якому я міг би передати копії заяв, свідків, а також численні магнітофонні записи. На мою думку, в цій справі крига скресне, якщо слідство вестиме тимчасова незалежна комісія, створена генпрокурором. До неї мають ввійти і народні депутати відповідних комітетів Верховної Ради.

Чий вуху стирчать?

Віктор Михайлович Над'ярний завжди був серед тих, кому «більше всіх треба». Це він, стрілець воєнізованої охорони об'єднаного авіазагону, інформовав правоохоронні органи про розкрадання матеріальних цінностей, аморальну поведінку керівників авіаторів та їхніх покровителів-погононосців з обласного УВС та облпрокуратури. Згодом Над'ярного (а це доведено судом) з роботи звільнили. Однак через Москву він далі працював на посаді.

— За це мені мстили і мстять досі, — каже Над'ярний. За свою принципиальність і непокірність він давно має прізвисько «Діловий». А це за вмілі руки, якими разом із синами за власним проектом побудував оригінальний будинок-садибу поблизу міста. На білу задрибт друзів і чорну — ворогів. Цей дім, а також квартира у Сумах, на думку батька, стали однією з причин поховання на його смію.

— А щоб поранити мене в самісіньке серце, вбили моего сина. Краще б загинув я...

Версія представника потерпілого

Батько-сирота має багато письмових заяв, магнітофонних записів (серед них — бесіди з підозрюваним у вбивстві), що їх правоохоронці понад два роки «не бачать» і «не чувають». Саме це, на думку автора листа до редакції, посприяло підозрі і підтвердженню правильності його версії вбивства Миколи. Та послухаймо Віктора.

Виконавці замовлення, імена яких мені відомі, підклали пластиківку міну натискної дії на наш балкон. Підозрюваний мною кілер О. давно розповів, як це робилися. Він зізнався також, що використав магнітофонну плівку, на якій моїм голосом говорився щось на кшталт: «Микола, на балконі лежить цікавий предмет, візьми керно та молоток і розбери його». З квартири будинку навпроти кілер і поліпчик телефонують синові та дають прослухати начебто батькові поради. Цікавий до всього і слухняний, 15-річний хлопець бере інструменти, йде на балкон...

... Вибух, кажуть, чули всі сумчани. Від нього дали тріщини залізобетонні перемички у квартирі, тріснула стеля, повітіли шибки у нас і в сусідів.

А експерти із слідчих жодних речових доказів того дня «не помітили». На четверту добу після трагедії, прибираючи квартиру, я знайшов керно, молоток (під балконом) і 31 осколок. Проте кримінальну справу порушили тільки на 34-й день. Чому? Відповідь, як на мене, прихована в такому факті. 5 червня під нашу машину підклали таку саму міну. Злочинці чекали чергового вибуху, нашої смерті. На щастя, нас попередили. Відповідні заяви після цього передавалися до слідчих органів. На них ніхто не реагував. Як і на мої листи, де повідомляв, що за мною полюють люди сумського «авторитету», що торгував зброєю і, зокрема, отими пластиковими мінами. До речі, на моє звернення до УСБУ про факт тероризму, а також про ймовірне походження мін, мені відповіли: кримінальну справу порушила прокуратура — звертайтеся, мовляв, туди.

А туди я звертаюся й досі. І не лише у справі №93746, а й з інших. Наприклад, про знищення мешканців будинку і заселення їхніх квартир погононосцями. Про наркотичне кубло у помешканні сім'ї злочинців (два брати й мати).

... Підозрюваний у вбивстві кілер, що записаний на магнітофоні, — хлопець «самих чесних правил». Він виявився поряднішим за працівників правоохоронних структур. Підозрюваний мені зізнався: його примусили, обіцяли простити гріхи, шантажували...

Версія слідчих

Микола Над'ярний, «не маючи жодних пізнань в області вибухових пристроїв, став розбирати за допомогою молотка і металевого керно вибуховий пристрій нествореного типу, внаслідок чого сталася трагедія. Балістична експертиза показала, що то був саморобний вибуховий пристрій».

Як він опинився на балконі? Спитаєте, мовляв, у батька — він рибалка і, за свідченнями сусідів, використовував вибухівку для глушіння риби. Працівник міліції А., з балкону якого начебто підкладали міну, зазначив, що цього не могло бути з однієї причини — балкон Над'ярного закритий (насправді він не закритий).

— Авт.). Отже, дитяча необережність — і жодних наляків на злочин.

Цю версію слідчий М. Литовка, а потім його колеги з Чернігівської, Тернопільської, Луганської та Харківської облпрокуратур перепикували наче під копіювальний папір. Вони розуміли: крок уліво чи вправо і... вибух. Вибух, який трясунув би бюрократичну машину законників сильніше за пластиківку бомбу.

«Пішу істинну правду»

«Ще за два тижні до трагедії О. мені сказав, що Над'ярного треба прибирати. В день поховання хлопця О. зізнався, що міну підкавав він. Через два тижні запитав, чому Над'ярний не їздить на машині, а потім додав: на ній він далеко не поїде, злетить. Тоді ж О. сказав, що це було вбивство на замовлення аеропорту й міліції. У листопаді в мене на куку О. просив при свідках підписати Над'ярного отруту».

Із заяви свідка Ш.

«29 липня 1995 року я повернувся з села додому. Ключів не мав, тому зайшов до сусідів О. Мене запросили до столу. О. мені сказав, що Над'ярний написав заяву, в якій звинувачує його в убивстві сина. Мене він попросив допомогти прибрати Над'ярного. Я сказав, що на «мюру» справу не піду, насидів в колоніях, годі. Після цього мати О. подала мені суп. Зранку наступного дня я був жовтий. У лікарні мені сказали, що почався швидкий процес розкладу печінки після отруєння».

Із заяви Н.

«30 травня 1995 року я була у квартирі О. Він раптом сказав: «Я пішов підирати «Ділового». Я намагалася зупинити його, але він кинув: «Я це зроблю», — і пішов. Через півгодини О. повернувся й каже: «Зараз він стукатиме по ній (по міні). — Авт.) молотком і станеться вибух. Віро, йдемо». Не встигли ми з дев'ятого поверху спуститися на восьмий, як пролунав потужний вибух».

Із показань П.

Ці та десятки інших свідчень (одна П. написала двадцять заяв) було передано до Генеральної прокуратури. Чи є вони у справі № 93746 — не знаю. Переконався в одному: свідки залікали. Двоє з них відмовилися говорити зі мною, бо не вірять, що їх задані хтось захистити. Позбавлені квартири шахарями, подружжя боїться за своє життя. Свідок, з квартири якого телефонували до Миколи, загадково помер у нього. Свідок Н., которого намагалися отруїти, раптом з міста зник.

Майстри епістолярного жанру

Переді мною остання постанова про припинення кримінальної справи № 93746, підписана старшим слідчим Харківської облпрокуратури В. Устатим. Підтвердивши висновки своїх колег, юрист третього класу констатує, що «жоден з фактів, викладених у заявах Над'ярного під час розслідування, не підтвердився», і справу припиняє за відсутністю складу злочину.

Отже, їдьте, Вікторе Михайловичу, по черговому (вже восьмому!) бюрократичному прокурорському колу? Чи розіміне його в. о. Генерального прокурора Олег Литвак? Якщо дітяте, яке його попередить, — ні, коли.

У Г. Ворсінова Над'ярний був на прийомах трічі. Щоразу Генеральний прокурор викликав начальника управління за наглядом Г. Титарчука, наказував розібратися і доповісти.

— Четвертого червня 1997-го Титарчук знову повідомив мене, що винних у справі не встановлено. Про савіляла міліції, слідчих прокуратури, погрози мене вбиті не захотів і слухати, — розповідає Віктор Михайлович.

— Утретє я був у Ворсінова на його запрошенні наступного дня, 5 червня, коли втрутилися преса. Генпрокурор викликав заступника Шоткіна і Титарчука, який і заявив, що у справі поставлено крапку і мені слід звертатися до суду. Для чого ж, постає питання, існує управління за наглядом за слідством, очолюване Титарчуком? А пан Шоткін при генпрокуроріві сказав, що всі свідчення писалися сумчаними у нетверезому стані. Точнісінько, як кажуть його підлеглі в областях.

Замість коментаря

До Києва В. Над'ярний їздив 55 разів — чотири з них зі свідками. До вирішення його справи підключалися голови відповідних комітетів Верховної Ради Григорій Омельченко (6 разів) та Олександр Жир (1 раз). Іх, як і волающего у пустелі Над'ярного не почуто.

На його останній заяві Олег Литвак написав: «Шоткіну В. І. Провести службові розслідування з питання багаторічної тяганини розслідування цієї справи. Хто знайде об'єктивну істину? Людська зазнала тяжкого морального удару від втрати сина і не меншого — від черствості з боку «знавців» слідства. Доповісти всі матеріали у повному обсязі».

Доповіли. Після чого Олег Михайлович підписав листа Над'ярному.

— Генпрокурора цією відповіддю підставили, — впевнений «міношукач» із Сум. — Як підставляли і Ворсінова.

Так це чи ні, в. о. Генерального прокурора зможе розібратися лише після вивчення всіх матеріалів «у повному обсязі», і, зрозуміло, зустрівшись із потерпілим, від якого його досі ретельно оберігали.

Київ — Суми — Київ.

ВІД АВТОРА

Наприкінці кілька фактів про криміналізовані Суми, які за чисельністю населення менші від столичного м. м. Київ.

Торік за рівнем злочинності область посіла «почесне» прізвисько місце.

Темпи зростання злочинності тут теж одні з «найкращих»: 1991 рік — 10,2%, 1992 — 24,7%, 1993 — 22,6%, 1994 — 59,4%, 1995 — 15,6%, 1996 — 27,8%.

Останнім часом в області пролунали шість вибухів, загинули люди. Винних не знайдено.

Хмельницька область.

Михайло ВАСИЛІШКО, «Голос України»

Вина не за бориспільськими митниками

Але від цього буряківникам Старосинявщини не стало легше

Повертайтесь до надрукованого

31 жовтня в газеті «Голос України» було опубліковано репліку «Митники — на буряки», де йшлося про те, що для ремонту французького бурякозбирального комбайна в Старосинявському районі фірма-виробник за лічені години доставила в Бориспільський аеропорт запчастину. Проте митний огляд тривав протягом п'яти днів.

Бориспільські митники критику сприйняли на свою адресу і одразу ж відреагували спростуванням. Мовляв, вони і в очі не бачили того вала. А от 3 жовтня вони цілий комплекс запчастин (аж 16 назв) вони дійсно розмитнювали і зробили це досить-таки оперативно. Одночасно інформували читачів, що за 10 місяців перерахували до бюджету 16,5 млн. гривень.

Відаючи належне митникам за поповнення бюджету, автор хоче зауважити: у репліці й словом не згадано «Бориспільська митниця», а тільки Бориспільський

аеропорт. І вал французького бурякозбирального комбайна справді «прилетів» у Київ, але не 3 жовтня, як стверджує у спростуванні «колектив Бориспільської митниці», а 22 жовтня. У цей час і поставкою, і розмитненням займалася фірма «Деленлак», що представляє в Україні французькі інтереси.

Та у дійсності, попри всякі твердження, вал такі був розмитнений 27 жовтня, тобто через п'ять днів. А отже, якщо бориспільці зрозуміли з публікації власну причетність до тяганини, то кажемо на повний голос: у тяганні з розмитненням

вала для старосинявських буряківників Бориспільська митниця не вина. Чому вона чужі грипи сприйняла на власну адресу — судити не нам. Але і від того, що персонально затіяну доставку запчастин, хлібробом Старосинявщини не стане легше. Сьогодні буряки пропадають під снігом. І не на одному десятку гектарів. А за отих п'ять днів комбайн міг зібрати буряки зі 100 гектарів. Та вітчиманий бюрократизм такі заморозив людську працю. І це найсумніше.

Інформація в другому випуску акцій производственной акционерной компании «Бланк-Экспресс»

1. Основные данные об эмитенте

1.1. Полное наименование компании: Производственная акционерная компания «Бланк-Экспресс».

Сокращенное наименование: ПАК «Бланк-Экспресс».

Организационно-правовая форма: акционерное общество открытого типа создано на основании решения собрания учредителей (протокол № 1 от 8 апреля 1996 года). Зарегистрировано: 28.05.1996 г. Центральное районное собрание народных депутатов Симферополя, решение 185/24.

1.2. Компания создана в целях: содействия наиболее полному удовлетворению потребностей общества, народного хозяйства в его продукции, работах и услугах; усиления конкуренции и преодоления отраслевого и регионального монополизма; реализации на основе полученной прибыли социально-экономических интересов учредителей, акционеров и членов трудового коллектива.

Предметом деятельности компании является: производство полиграфической продукции; производство и переработка сельскохозяйственной продукции; расширение производства группы канцелярских принадлежностей; другие виды производственной и коммерческой деятельности, не противоречащие действующему законодательству.

2. Данные об эмиссии ценных бумаг

2.1. Общим собранием акционеров производственной акционерной компании было принято решение об увеличении уставного фонда (протокол № 4 от 20 августа 1996 года), для чего и проводится вторая эмиссия. Плановый объем эмиссии — 125 000 акций номинальной стоимостью 4 (четыре) грн., на общую сумму 500 000 (пятьсот тысяч) гривен.

Из общего количества акций: 50 000 акций являются простыми именными; 70 000 акций являются простыми на предъявителя; 5 000 акций привилегированные.

Акции выпускаются сериями:

АК-02 №№ 00001—050000 — для простых именных; АК-02 №№ 050001—120000 — для простых на предъявителя; АК-02 №№ 120001—125000 — для привилегированных.

6. Форма выпуска — безбумажная с выдачей сертификата на общее количество приобретаемых акций.

7. Средства для приобретения акций вносились на р/с 3467328 в Объединенном коммерческом банке, МФО 324485.

Планировалась реализация акций по курсовой стоимости. Акционеры компании приобретают акции по номинальной стоимости. Курсовая стоимость может изменяться в зависимости от колебаний фондового рынка.

8. Учредителями компании «Бланк-Экспресс» являются юридические и физические лица.

9. Учредители приобрели именные акции на сумму 35,6 % от общего объема эмиссии, остальные акции распространены по открытой подписке.

Владельцы акций имеют право участвовать в управлении делами общества, получении дивидендов, в разделе имущества в случае его ликвидации, а также на преимущественное приобретение акций последующих эмиссий.

Владельцы именных акций не имеют преимуществ в правах, по сравнению с владельцами акций на предъявителя.

Начало подписки на акции — 01.10.1996 г.

Окончание подписки на акции — 01.04.1997 г.

III. Перечень и результаты предыдущих эмиссий ценных бумаг

3.1. Первый выпуск акций компании зарегистрирован

Министерством финансов Автономной Республики Крым, свидетельство № 1/114-96 от 09.08.1996 г.

Было выпущено 15 003 (пятнадцать тысяч три) простых именных акции номинальной стоимостью 400 000 (четыреста тысяч) крб. каждая на общую сумму 6 001 200 000 (шесть миллиардов один миллион двести тысяч) крб.

Все акции оплачены полностью.

IV. Дополнительная информация об эмиссии

11. При полной реализации объявленного количества акций подписка может быть прекращена ранее объявленного срока.

12. В случае, если за время проведения подписки не удастся покрыть 60% акций или подписка превысит размер запланированного уставного фонда, учредители принимают решение в соответствии со ст. 30 Закона Украины «О хозяйственных обществах».

13. Акционеры, полностью оплатившие акции, приобретают права акционеров только после проведения учредительного собрания и регистрации выпуска акций.

14. При осуществлении подписки на акции эмитент пользуется услугами торгового ценными бумагами общества с ограниченной ответственностью «Гелинвест».

15. Время и место проведения учредительного собрания будут сообщены акционерам дополнительно.

16. По принятии решения о приобретении акций компания «Бланк-Экспресс» следует учитывать следующие факторы риска:

обострение социально-экономической обстановки в Украине, изменение законодательства и другие форс-мажорные обстоятельства.

17. Претензии лиц, которые подписались на акции ПАК «Бланк-Экспресс» до опубликования информации в полном объеме, принимаются на протяжении 15 дней после опубликования данной информации по адресу эмитента: Симферополь, ул. Бахчисарайская, 3.

Дополнительную информацию можно получить по телефону 25-02-09.

КОНЦЕРН «ЧЕКСІА» — найбільший у Європі виробник вовняних і напіввовняних тканин для пошиття одягу різноманітного призначення.

Асортимент «Чексілу» має більш як 2000 зразків. Вдале поєднання натуральних і сучасних штучних волокон, тонка гама кольорів, вишукані дизайни відкривають чарівні світи тканин ринки Італії, Франції, Німеччини, США та інших країн.

ДП «Чексілу-Маркет» пропонує широкий асортимент швейних та трикотажних виробів:

- жіночі та чоловічі пальто і напівпальто від 60 до 150 грн.,
- куртки, плащі, костюми чоловічі та жіночі від 48 до 72 грн.,
- сорочки та блузи в асортименті від 7 до 22 грн.,
- головні убори по ціні 6 грн.,
- одяг для школярів від 42 до 60 грн.

Замовити продукцію ви можете за адресою:

250023, Чернівці, вул. Шорса, 66, тел. 8(0462) 142-204, 152-636.

Завітайте до наших фірмових магазинів та представництв:

м. Чернівці, вул. Шорса, 66 (0462) 196-396	м. Херсон, вул. Пути Елеватора, 9 (05522) 617-19
м. Чернівці, просп. Жовтєв, 87 (04622) 740-49	м. Миколаїв, вул. Московська, 58А (0512) 377-169
м. Київ, вул. Леся Українки, 16 (044) 221-55-89	просп. Жовтєв, 4 (0512) 226-159
м. Прип'ять, вул. Яворська, 51 (04307) 525-85	м. Луганськ, вул. Кобилянського, 27 (0646) 553-203
м. Ніжин, вул. Кірова, 36 (04331) 315-74	м. Дрогобич, вул. Артема, 49 (0622) 378-422
м. Одеса, пер. Крайовий, 9 (0482) 264-733	м. Симферополь, вул. Якимська, 20 (06522) 254-770
м. Суми, вул. Топольська, 26/1 (0542) 258-311	м. Полтава, вул. О. Шань, 2 (05222) 242-48
м. Запоріжжя, вул. Кошачна, 22 (0612) 952-570	м. Рівне, вул. Орлова, 35А (0802) 820-416
м. Черкаси, просп. Шевченка, 398 (0472) 438-541	м. Бердичів, вул. Шевченка, 2 (06153) 324-04

ГИЛЬЗО-ПОРШНЕВЫЕ

ГРУППЫ И ПОРШНИ:

СМД-60/18, 20, 22, 31,

Д-144-240/65, 51,

ГАЗ-24/21, ГАЗ-53, КомАЗ;

АЛЮМИНИЙ В ЧУШКАХ АК5М2, АК7,

АК12, АК25

ВКЛАДЫШИ, КОЛЕНВАЛЫ, КОЛЦА ПОРШНЕВЫЕ

А ОПТОВАЯ СКИДКА - до 5% А

Покупателем лом АЛЮМИНИЯ

ЗАТ «ВТОРЕК» Киев, ул. Андреевская, 19

т./ф.: (044) 416-32-50, 416-52-21

Зміни до інформації про випуск акцій відкритого акціонерного товариства «Фініст»

Пункт 12 викласти в редакції:

Початок обміну акцій — 29.12.1997 р., закінчення — 29.01.1998 р., або раніше, в разі виконання запланованого рівня передплати.

ГП «Завод имени Малышева» предлагает к реализации:

Неликвиды труб, лист, прутки

Неликвиды химических, РТИ, вспомогательных материалов.

Неликвиды электрооборудования, дизельные двигатели В-46.

4-колесный мини-трактор ЗИМ 6.901.

Прицеп ПГУ-350, ТНП.

Тепловые дизель-генераторы 10Д100 и дизельные запчастки к ним.

Автобус ЛАЗ 695Н, ЛАЗ 699 Р.

Бульдозер БГ-1, Тягач МТТ, задний мост (на ЛАЗ695Н).

Грейфер V — 13 м

Возможен бартер на металл, уголь, лес.

Телефон для справок: 8-0572-27-75-02.

Відкриті акціонерне товариство «Науково-дослідний інститут фермських машин» повідомляє, що 29 січня 1998 року о 12 годині за адресою: м. Київ, вул. Дегтярівська, 62, відбулися позачергові збори акціонерів.

Реєстрація акціонерів з 10 години.

Порядок денний:

1. Про збільшення статутного фонду товариства у зв'язку з проведеною інкасацією майна.

2. Затвердження відповідних змін номінальної вартості акцій та статуту.

Телефони: (044) 446-01-42; 441-67-31.

Всеевропейский Акционерный Банк VABANK БАНК

Загальні збори акціонерів

Всеевропейского Акционерного банка

відбудуться 30 січня 1998 року о 16 годині

в конференц-залі Київської

облдержадміністрації (пл. Л.Українки, 1)

Початок реєстрації акціонерів з 14.30 години

Порядок денний:

1. Звіт правління банку. Підсумки діяльності

Вабанку в 1997 році та основні напрями

розвитку в 1998 році

2. Звіт ревізійної комісії про результати перевірки

діяльності банку в 1997 році

3. Затвердження річного бухгалтерського звіту

банку та розподілу прибутку за 1997 рік

4. Про зміни у складі Ради банку

5. Про внесення змін до деяких рішень зборів

акціонерів банку

6. Різне

Учасник зборів повинен мати:

■ сертифікат акцій;

■ паспорт або інший документ, що посвідчує особу

■ дозвіл на право представляти інтереси акціонера

або групи акціонерів (за необхідності).

Довідки за адресою:

м. Київ, вул. Зоологічна, 5, телефон: 219-3169

Арбітражний суд Івано-Франківської області

(284000), м. Івано-Франківськ, вул. Гринявська,

д. 11) 21.11.97 р. порушив справу № 2314/3

про банкрутство товариства з обмеженою

відповідальністю «Грані» (Єдиний державний реєстр, № 285740, Івано-Франківська обл., м. Яремчана, вул. І. Франка, 14, розрахунковий рахунок

467769 в Яремчанському відділенні Укробанку, МФО 336149, реєстраційний № 22194861).

Петенції можливих кредиторів приймаються протягом місяця з дня опублікування цього оголошення.

Арбітражний суд Київської області

(м. Київ-33, вул. Жилинська, 58-Б) за позовом ДПА в м. Славуті

ч. 04.11.97 року порушив справу про банкрутство

№ 145/106-97 господарського ТОВ «Екологія ЛТД»

(м. Славуті Київської області, пр-кт Дружби народів, 3, р/р 001467394

в Чернівецькій філії акціонерного товариства

«Український інноваційний банк» (255000, м. Чернівці, вул. Горького, 8).

Кредитори та можливі санатори можуть звертатися до суду протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Арбітражний суд Вінницької області (287100, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 7) порушив справу № 263/4-2819 за заявою АПББ «Аваль» (Вінницька область дирекція) про визнання банкрутом ТОВ «Ніком» (м. Вінниця, вул. Пиріка, 18, кв. 36, р/р 467257 в АПББ «Аваль» м. Вінниця, МФО 302247).

Петенції кредиторів та заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування цього оголошення.

Скликаються перші загальні збори ВАТ «Електрозаовод»

Порядок денний:

1. Затвердження регламенту загальних зборів.

2. Звіт правління про господарську діяльність товариства за 1997 рік.

3. Затвердження статуту товариства в новій редакції.

4. Затвердження внутрішніх нормативних документів.

5. Вибори органів управління.

6. Про збільшення статутного фонду.

Збори відбудуться 29 січня 1998 р. в м. Кривому Розі в приміщенні клубу заводу по вул. Електрозаводська, 1 об 11-й годині. При собі мати паспорт. Початок реєстрації 28.01.98 р. о 10-й годині.

Телефон для довідок: тел./факс 53-40-81.

Мале приватне підприємство фірма «Оріана» (реєстр. № 20099839) припиняє свою діяльність. Петенції прийматиме протягом місяця з дня опублікування оголошення за адресою: Вінницька обл., Томашпільський р-н, с. Антонівка, вул. Радянська, 93.

Дешевле?.. Только даром! ШИНЫ

на любую технику.

Склад в Днепропетровске (самовывоз).

Возможен бартер.

Доставка в любую точку Украины по желанию заказчика.

Тел.: (0562) 44-00-44,

44-40-25.

Факс: (0562) 45-11-73.

Зміни до інформації про випуск акцій відкритого акціонерного товариства «Електрозаовод»

Дані про емісію акцій

а) статутний фонд товариства — 72713,55 грн.;

б) номінальна вартість акцій — 0,05 грн.;

в) сума емісії акцій — 72713,55 грн.;

г) кількість акцій — 1454271 шт.

Арбітражний суд Запорізької області (330001, г. Запоріжжя, вул. Шаумяна, 4), возбудив дело № 5/3—743

о банкрутстве ЧМПКФ «Медатекс» (г. Запоріжжя, ул. Седова, 11), р/с 644245 в ЗОД АПББ «АВАЛЬ».

Петенції кредиторів приймаються в течение месяца со дня опубликования объявления.

Фото з концерта

Як немає печі, залізу на плечі...

Фото Юрія ПАВЛОВИЧА.

Світлим рядком

Ще не все у нас погано

Хоч як складно сьогодні у нашій державі з виробництвом, економікою, бо, як мовиться, одне стоїть, друге лежить, а пенсію кременчуцькі пенсіонери завжди одержують своєчасно. І без допомоги керівників міста у вирішенні цього питання обійтися неможливо, за що ми їм усі вдячні. А ще хочемо подякувати листоношам, які навіть у свої вихідні під час виплати пенсії працюють. Знаючи, яке нелегке життя у нас, вони намагаються вчасно доставити гроші кожному додому. Дрібниці, може хтось подумати скептично, та не забувайте, що з дрібничок якраз і складається життя кожної людини, особливо коли вона вже стара й немічна і, будемо відвертими, нікому не потрібна.

Віктор ІВАНОВ,
пенсіонер з 50-річним
стажем роботи.

Кременчук
Полтавської області.

Народний календар

13 ГРУДНЯ — Андрія. В цей день жінки намагалися не пекти хліба, не шити і не прости. Дівчата багато ворожили, прагнучи дізнатися про свою долю. «Андрію, Андрію, я тобі коноплі сію, пеленою волочу, бо я заміж хочу».

14 ГРУДНЯ — Наума. У давнину це була найзручніша пора, коли сільські діти могли розпочати навчання. Пророк Наум наведе на ум.

17 ГРУДНЯ — Варвари. Святкують тільки жінки. Дівчата ліпили вареники з сиром чи з маком, ставили у воду вишневі галузки. Як що до Різдва вишня зацвітає, то це вказувало про швидкий рік.

18 ГРУДНЯ — Сави. Виншували чоловіків з таким ім'ям, приспівуючи: «Як був Сава, то не їв сала, а їв палиниці, щоб любими молюдиці».

19 ГРУДНЯ — Миколи. Вважається, що він захисник усіх бідних і нездолених, охоронець дітей. На Миколая завжди дарували дітям подарунки.

Прикмети грудня:

- Якщо ворони вранці сидять на верхівках дерев і каркають — бути метеліці й морозу, якщо вистилили на середньому й нижньому гіллі — чекай вітру, на землі — потепліє, улаштували ігри в небі, перекидаються через голову, різко шугають донизу і знову вгору — за два-три дні буде хуртовина.
- Сова кричить — холод накликає.
- Збіглися хмари в одну купу — чекай негоди.
- Дим без вітру стелиться по землі — випаде сніг або потепліє.
- Починають плакати вікна — потепліє.

Усміхніться!

Сімейна вечера

- Знову вечера не готова? — буркнуть чоловік. — Все! Я йду в ресторан!
- Почекай п'ять хвилин, — просить дружина.
- А що, через п'ять хвилин вечера буде на столі?
- Ні, я йду з тобою.

Костянтин ГИМБЕЛЬ.

Миколаїв.

Бліц-опитування

Шановний читачу! Не хлібом єдиним живе людина.

1. Коли ви з'явилися в театрі, кіно, в будинку культури?
2. Як давно читали книжку?

А я роблю так

Пришита дуже міцно

На жаль, вішалка — найуразливіше місце в пальтах і шубах, й іноді доводиться відчувати незручність через невчасно відправлену вішалку. Дуже часто її роблять з тонких і неміцних тканин, тому вона швидко виходить з ладу. А я роблю так: тасьму для штанив чи будь-яку іншу міцну тасьму складаю удвоє і прострочую. Потім беру квадрат міцної тканини, перегинаю його пополам і всередину вкладаю кінці вішалки. Кілька разів прострочую їх на машинці, щоб вішалка трималася міцно. Пшпорю підкладку біля коміра, прикладаю деталь з ушитото вішалкою і пришиваю її до пальта. Тримається вішалка міцно. Замість однієї вішалки можна водночас вшити дві, зсунувши одну з інших трохи вбік. Порветься одна — можна скористатися запасною.

Войничів
Івано-Франківської області.

Віра КАШАК.

Запитуєте — відповідаємо

Пристрій, що бачить на відстані

В очак рябіє від газетних повідомлень: козась застрелили, щось вибухнуло. Якщо вже люди втрапили собі, то чому мовчить наука? Невже не можна придумати якийсь пристрій, щоб на відстані виявляти приховану зброю, не приносячи при цьому небезпечності людей обшукую?

Литячі
Тернопільської області.

Пристрій, що може в натовпі виявити заховану під одягом зброю, винайшли американські вчені і вже надали розробку виробування. Камера спрямовує на людину абсолютно невидимий для неї промінь з довжиною 4 метри, і на екрані відображається її силует, а також все, що сховано в одязі.

Інша камера ловить електромагнітні сигнали, що відходять від людського тіла у вигляді хвиль у міліметровому діапазоні. Схований пістолет чи ніж так само випромінює блокує і цим самим висвічує себе на моніторі. Цей пристрій «бачить» з відстані 10—15 метрів, і ним можна користуватися навіть у машині.

(За повідомленнями зарубіжної преси).

КРОСВОРД

За годинниковим стрілкою: 1. Ім'я легендарного турецького копитанова. 2. Цирковий «псевдонім» чехословцької Каштанки. 3. Проти «я», або ж пам'ятка античного мистецтва. 4. Схована душа від страху. 5. Письмове привітання, яке плутають із поштовою адресою. 6. Місце для того, хто назався грибом. 7. Любителі дивитися на нові творки. 8. Те, з чим вирішується будь-яка добра справа. 9. Принадна річ, від якої кожен хоче вкрити найбільший шмат. 10. Те, що робить людину норовистим. 11. «Скоти» бог. 12. Те, що на виборх віддають хто просто так, хто за гроші, а хто за налію на краше завтра. 13. Чарівне слово у казці про сорок розбійників, яке відкривало печеру зі скарбами. 14. Персонаж давньогрецького міфу — прототип члена армії «Даремний трул». 15. Те, що часом не властиве навіть фахіру. 16. Той, хто телят пасе хтосьна-де. 17. Збирання злочинців «даннини» з торгівців, підприємців, фермерів тощо. 18. Випробувана матерія, під якою бюрократи складають скарги та інші справи.

Відповіді до кросворда, надрукованого 6 грудня

По горизонталі: 1. Сократ. 6. Любарт. 8. Свема. 9. Частих. 10. Вігона. 11. Альма. 14. Краус. 16. Шага. 17. Овсянка. 18. Потоп. 19. Клещ. 20. Обновка. 21. Парет. 22. Лепар. 24. Рачко. 27. Купало. 28. Романс. 29. Гуцал. 30. Ольжич. 31. Колда.

По вертикалі: 1. Самчук. 2. Константинополь. 3. «Тоска». 4. Абель. 5. Лтава. 6. Авторграфія. 7. Тарака. 12. Лисянка. 13. Малевиш. 15. Сопот. 16. Шакал. 21. Рокко. 23. Русова. 24. Рогач. 25. Нішце. 26. Орлик.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСКИЙ, В. СУДДА (заст. головного редактора).

Адреса редакції:
252047, Київ-47,
вул. Нестерова, 4.

- ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефон — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
- Рукописи не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання —
КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Це корисно

«Український орнамент» — бальзам для душі і для здоров'я

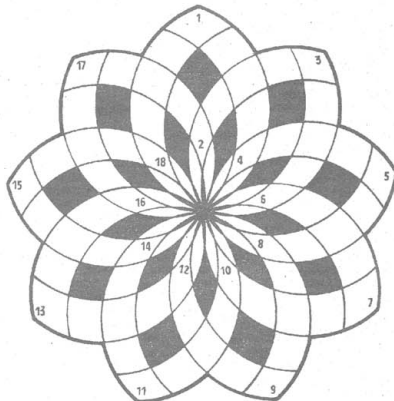
Багаторічний ретельний пошук науковців, вивчення старовинних фітотерапевтичних рецептів допомогли створити унікальний національний фітокомпозит «Вітальменда» із 17 лікарських рослин, вирощених в екологічно чистих зонах Закарпаття, Криму і Полтавської області. Цю композицію покладено в основу нового асортименту біологічно активних продуктів харчування з лікувально-профілактичними властивостями — бальзаму «Український орнамент», цукерок, безалкогольних напоїв. Лікарські трави у поєднанні з соками короплідної і червоноплодної горобини та витяжкою грецького горіха молочно-воскової стиглості наділяють бальзам «Український орнамент» цілющою радіопропекторною дією та неповторним ароматом.

За висновками фахівців науково-дослідного інституту Міністерства охорони здоров'я та Академії медичних наук України, цей напій має тонізуючий, стимулюючий та зміцнюючий ефект, позитивно впливає на функціонування шлунково-кишкового тракту та серцево-судинної системи.

Вживання бальзаму в розумних дозах допоможе організму позбутися радіонуклідів та підсилити його імунну систему, в колі ж приємного товариства цей напій — гарант бадьорості та доброго настрою.

Валерій ДЗЮБАУ
член науково-експертної ради
фірми «Фітотаум».

Київ.

Болос України

Засновник —
Верховна Рада
України.

252019, м. Київ-19,
вул. М. Грушевського, 5.
Газета виходить
з 1 січня 1991 року.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.
Індекс 60955.
Тираж 251851.

Комбінат друку
Видання «Преса
України».
252047, Київ-47,
проспект Перемоги, 50
1 2 3 4 5 6 7 8 9
Зам. 0311238.